

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Stanje 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din.

Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92

Zanesljive priče

(Nekaj misli za pripravo na evhar. kongres.)

Ce govorimo o katoliški veri, potem se pravi »verujem« toliko, kakor: za resnico imam, kar je Bog razodel in kar nam po sv. katoliški Cerkvi zapoveduje verovati. Kar pa je Bog razodel, to je zapisano v Sv. pismu in v izročilih, ki so jih napisali nasledniki apostolov.

Priče, na katere se zanašamo, kadar svojo vero priznavamo, so pisatelji svetih knjig. Preveč bi bilo za naše namene, če bi sedajle začeli vse te pisce, od Mozesa preko prerokov do pisca makabejskih knjig in še naprej preštevati in dokazovati njih resnicoljubnost in verodostojnost; kdor hoče biti tako natančen, naj si vzame časa in denarja in naj si nakupi knjig, ki to reč obravnavajo in naj jih prebere. Mi se bomo za sedaj omejili samo na apostole.

Prve binokosti. Prihod Sv. Duna — podobni močnega viharja in ognjenih jezikov. Stevilni tuji, ki so prišli k praznovanju v Jeruzalem, gledajo čudne prizore: apostoli, Galilejci, po večini ribiči, pa govore v raznih jezikih. Kaj naj to pomeni? Nekateri se čudijo, drugim se bere posmeh na ustih in govore nekaj o pijanosti. Peter nastopi javno, pogumno, odločno. Jasnou ga slišijo govoriti besedo o Jezusu Nazarečanu, katerega so oni — Judje — izdanega po določenem sklopu in previdnosti božji po rokah krivičnikov na križ pribili in umorili. Umrl je in bil pokopan in njegov grob je med nami — v Jeruzalemu — njega pa je Bog obudil, čemur smo mi vsi priče. Mi vsi, poudarja sv. Peter, mi apostoli, hoče reči, in vi, prebivalci iz Jeruzalema in vi tudi, ki ste bili o veliki noči tukaj na praznovanju.

Mi vsi! Drzna beseda! A zadela je. Nihče si ne upa ugovarjati. Resnica je še preveč živa. In vendar bi bil čas za ugovarjanje takrat najbolj na mestu. Apostolov se ni bilo treba bati, oboroženi niso bili, samo dvanajst jih je bilo, ljudstva pa na tisoče. In to ljudstvo ni bilo tako neumno, da bi bilo kar na slepo verjelo, kar bi jim bil Peter povedal, tudi takrat so že znali izredne dogodke preiskavati.

Peter in Janez pred velikim shodom. Peter je ozdravil hromega siromaka. Med ljudstvom v templju, kjer se je to zgodilo, silno navdušenje. Peter izrablja ugodno priliko: Kuj železo, dokler je vroče. In začne oznanjati Jezusa križanega. Pa: »V imenu postave!« bi danes rekli, zgrabila ju je templjska straža in ker sta s svojim nastopom motila javni red in mir, sta morala v ječo. Naslednji dan je bila že sodb. Bila je precej milostna. Zapovedali so jima, naj nikdar več ne govorita in ne učita v imenu Jezusovem. Pa pravita oba apostola: »Ne moremo, da bi ne govorili, kar smo videli in slišali.« Se ena grožnja in bila sta prosta.

Vsi apostoli pridejo pred veliki sodni zbor. Iste grožnje, podoben odgovor: »Boga je treba bolj slušati nego ljudi.« In niso nehali vsak dan v templju in po hišah učiti in oznanjati Jezusa Kristusa.

Vse iz ljubezni do resnice. Ko bi bili apostoli bojazljivi, bi bilo njih obnašanje vse drugačno. To bi bili obetali: »Saj ne bomo, saj ne bomo več.« Ko bi bili iskali lastnih koristi, bi si bili znali izkoristiti strah, ki so ga imeli Judje pred Kristusovim imenom. »Koliko nam daste, da bomo molčali?« In dobili bi bili denarja, da bi bili za vse življenje preskrbljeni. Ko bi se bili hoteli hliniti, bi bilo govorjenje pred oblastjo polno sladkih obljub, za hrbtnost bi pa ravnali spet drugače.

Ali bi radi videli apostola Petra med pogani? In celo med Rimljani? V Cezareji pri stotniku Korneliju? Ali se mar priljuje poganom? Ali jih hujska zoper Jude? Ali jih hoče na ta način pridobiti za Kristusa? Ne bojte se! Peter pride mednje z isto Kristusovo besedo, kakor jo je prej govoril Judom: Kristus je božji poslanec in mi smo priče vsemu, kar je storil v judovski deželi in v Jeruzalemu; njega so celo razpeli na les in umorili, Bog pa ga je tretji dan obudil.

Nič sladkanja, nič laskanja, nič grožnje, sama resnica: »Mi smo pričeli.« Tako govori le človek, ki mu je resnica nad vse. Kdor hoče slepariti, lagati, govoriti danes tako, jutri drugače, domačinom tako, tujcem drugače, kakor mu bolj kaže. Kdor živi za zvižajo, se prej ali slej zadrigne v svoje lastne zanjke.

Zdaj pa vstane tu ali tam v osemnajstem ali v dvajsetem stoletju, je vseeno, ali je učenjak ali samo kakšen zakotni mazač in prepisovalec, je spet vseeno, pa nam začne razlagati, da je bilo takrat vse drugače kakor poročajo apostoli in evangelisti. Ta, ki ni bil zraven, ve vse bolje, kakor pa tisti, ki so bili zraven! In dobe se ljudje, ki takim sleparjem verjamejo, jim kimajo, jim ploskajo... Kje je verski ponos! Kje zavednost!

Kaj bi rekli zgodovinarji, če bi danes začeli mi trditi, da je vse laž, kar sta napisala grška zgodovinarja Herodot in Ksenofon, da rimski zgodovinarji Livij, Salust in Tacit ne pišejo resnice, da je bil Cezar v Galiji prav pošteno tepen, on pa se hvali, kako je Galijo priporil rimskemu orlu, ali kako je delal s svojimi ljudmi most čez reko Ren, s tinto in s peresom, z nebrojnimi knjigami in blaški da, tudi s palico in s pavkami bi prišli zgodovinarji nad nas.

Samo apostolska poročila naj bi ne bili resnična? Seveda! Zato, ker nekaterim niso všeč. In katoličani naj bi lepo zraven kimali kajpada! Imejte no pamet!

Kreditno gospodarstvo

Stara in znana resnica je, da Slovenci nimamo kapitalistov. Na prstih obeh rok bi lahko prešteli menda vse, ki jih res lahko prištevamo sem, a še ti so v primeri — recimo — angleških, ameriških ali tudi nemških kapitalistov le bolj »branjevc« nego resnični kapitalisti.

Slovenci smo značilen narod majhnih ljudi. Majhen in srednji kmet, majhen in srednji obrtnik ter nekaj tisoč malomeščanstva, to je uradnikov in drugih nastavljenec, to je slovenski narod. Gledamo eden drugemu v skledo in vsi vemo skoro za vse, koliko ima kdo dolga ali če je srečnejši, koliko pečka ima prihranjenih. Res, značilen narod majhnih, neznatnih ljudi.

In kljub temu smo v primeri s svojo beračijo ustvarili čuda. Kar pogledjmo kamorkoli. Na kulturno ali na gospodarsko polje. Na kulturnem polju je bilo ugotovljeno že ponovno, da ne stojimo le na prvem mestu v vsej južnovzhodni Evropi, temveč da se more, če upoštevamo vse težke zunanje okoliščine, meriti z nami le malo narodov na svetu.

Ni mnogo slabše tudi na gospodarskem polju, vsaj bilo ni. Dočim smo bili pred pol stoletjem zaradi usodnih posledic nesrečnega

gospodarskega liberalizma na tleh, gospodarstvo uničeni, smo se pa potem že v Avstriji s svojo lastno pridnostjo in sposobnostjo tak popravili, da je bilo le malo narodov v vse južni in vzhodni Evropi, kjer bi živele širok-ljudske množice v večjem blagostanju neg pri nas. Ne trdimo, da smo plaval v boga stvu, ne, toda le malokdo je bil pred leti pri nas lačen, še več, le malo jih je bilo, ki bi si ne mogli privoščiti včasih mesa in kozarcev vina, lahko smo se čedno oblačili, naša stanovanja so bila razmeroma prav snažna in udobna. Vsak bo pritrdil tem besedam, kdor je imel n. pr. med vojno kot ujetnik ali pa tudi po vojni priliko opazovati tozadevno bedno življenje ruskega, romunskega, srbskega, južnoitalijanskega ali poljskega kmeta.

Od kod vse to? Mirno lahko trdimo, da je bilo vse to v veliki, če ne v največji meri posledica našega kreditnega zadružništva. Kdor brez zaslepljene strasti premišljuje zgodovino našega slovenskega naroda zadnjega pol stoletja in to nepristranski nasprotniki že danes res tudi priznavajo, da je največja zgodovinska zasluga rajnega dr. J. E. Kreka in njegovih sodelavcev ravno v tem, da je iztrgal slovensko ljudstvo iz krempljev podežel-skih oderuhov, da mu je ustvaril silno gospo-

darsko organizacijo in ga tako gospodarsko osvobodil ter osamosvojil.

Mi nimamo — kakor smo dejali zgoraj — kapitalistov, toda že davno pred vojno smo si vkljub strastnemu nasprotovanju liberalcev vseh barv ustvarili gospodarsko organizacijo, ki je znala zbrati prihranke tisočev naših majhnih ljudi ter je potem tako zbrane kapitalne dovajala vnovič živemu gospodarskemu življenju in udejstvovanju. Naše združništvo so bile žile vsega slovenskega gospodarstva, po katerih se je živahno pretakala kri ter dovajala hrane prav vsem udom našega slovenskega narodnega telesa. Le tako je bilo mogoče pri nas vkljub popolnem pomanjkanju kapitalistov vendarle izredno živahno gospodarsko življenje, ki je porajalo potem zgoraj omenjeno splošno ljudsko gospodarsko blagostanje.

Kako popolnoma se je izpremenila ta lepa slika zadnjih šest let, ko si je prilastila izključno vodstvo vseh zadev in vsega življenja pri nas nesrečna JNS. Kar smo si zgradili v desetletjih z nepopisnim idealizmom, z nezlomljivo pridnostjo in z vzorno sposobnostjo, vse je danes na tleh, a najbolj spodaj je ravno — kreditno združništvo. Če kje, potem imamo pač tu žalosten vzgled, kam lahko privedejo vse narod v najkrajšem času nesposobni ljudje, ki nimajo ne zmista in ne volje za resnično ustvarjajoče delo z ljudstvom in za ljudstvo.

Kaj bi popisovali, kje smo in kako je, saj ve to danes vsak otrok. Prva in najglavnejša sila vsega našega slovenskega gospodarstva, to je kreditno združništvo, je malodane uničeno. Ne trdimo, da je skrahiralo, Bog ne daj, in to smo lani v več člankih tudi podrobno opisali ter razložili, toda uničeno je v toliko, da ne more vršiti danes tistih svojih velikih nalog, ki so bile in ki so še danes pogoj vsega našega gospodarskega obstoja. Če so bile naše hranilnice in banke prisiljene ustaviti dovoljevanje vsakega kredita, je moralo nujno zastati naše gospodarsko življenje, obrtnik je ostal brez naročil, na cesti so se pojavili tisoči brezposelnih, kmet ne more več prodati svojih pridelkov, skratka: ubito je vse slovensko gospodarstvo, ki je bilo zgrajeno ravno na to smotreno organizacijo malih ljudi.

A kar je glavno, te organizacije ni mogoče nadomestiti z nobeno drugo. Gospodarski ustroj našega slovenskega naroda je tak, da more gospodarsko živeti le na teh preizkušenih temeljih, ki so se desetletja izkazovali kot dobri, pošteni, solidni in uspešni, zato je naravnost zločin ne brigati se za ozdravitev tega, temveč si izmišljati vse mogoče in nemogoče umetne nepotrebnosti, ki so se še vedno že v nekaj mesecih izkazale za brezupne.

In v tem tiči tudi največja napaka ter najusodnejši greh gospodarstva zadnjih let. Ljudje, ki so bili za to postavljeni in ki so bili za to odgovorni, so denčali frazaste programe, ustanavljali odbore, urade in zavode, obljubovali gradove v oblakih, a pri tem so mirno gledali, kako se pod našim narodom rušijo njegova gospodarska tla. To je njih zgodovinski greh.

Tu je tudi največja krivda in najzgovornejši dokaz popolne nesposobnosti vseh naših tako zvanih »gospodarskih krogov« od Zbornice za obrt, trgovino in industrijo pa do različnih gremijev in stanovskih združenj. Vsi ti številni in plašni svetniki, predsedniki, taj-

RAZGLEDE PO SVETU

KATOLIŠKA CERKEV

s Sv. Oče o vojni. Te dni je govoril papež Pij XI. o političnem položaju Evrope tudi sledeče: »Ker so posebno govorice o vojni, ki se vsepovedno razširjajo, poglavitni vzrok, da je človeštvo splošno vznemirjeno, zato hočemo izpregovoriti o tem besedo, katero nam nalaga apostolska dolžnost, ki nam je naložena. Nikakor ne moremo verjeti, da bi oni, katerim je zaupano blagostanje narodov, hoteli stvari gnati do krvavega konca in do strašne nesreče, ki ne bi zadela samo tega ali onega naroda, ampak velik del vsega človeštva. Toda če bi res kdo hotel izvršiti tak gnusen zločin, potem prosimo Boga, da odstrani tako nevarnost, o kateri mi sami mislimo, da se ne bo zgodila in da se ne sme zgoditi, ter s trpkim srcem obračamo k Bogu svojo prošnjo, naj osamoti in razprši narode, ki hočejo vojno.«

ITALIJA

s Preokret na bolje? Čujemo, da je to leto izdal reški škof pastirsko pismo v italijanskem, pa tudi v hrvaškem in slovenskem jeziku. Pastirsko pismo piše o zakonu. V italijanskem jeziku so ga dobile vse župnije. Hrvatske fare so dobile poleg italijanskega tudi hrvaško, slovenske pa poleg italijanskega tudi slovensko besedilo. Zdaj bi se bilo še pobrigati, da bi se mogli verniki v svojem jeziku, v hrvaškem in slovenskem, pri domačem župniku tudi spovedati, zakaj žalostno je, da nekateri župniki Italijani ne znajo jezika, ki ga govori velika večina njih faranov. — Italijanski minister prosvete je izdal strogo na-

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2054-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-84 Paris. HOLANDIJA: No 1153-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 2067 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

niki itd. so vsa ta leta mirno gledali in trpeli, kam gre naše gospodarstvo, toda na svojih kongresih, konferencah, sejah in drugih takih praznih besedičenjih so lovili muhe, denčali potrebno in nepotrebno, a nikoli niso osredotočili svojih zahtev na središče vsega našega gospodarskega poloma, to je na ostro zahtevo, da se mora takoj pomagati našemu kreditnemu združništvu. Nekateri so si uničenje nekdanj tako cvetočega kreditnega združništva na tihem celo želeli.

Večkrat beremo frazasta denčanja, kaj naj naredi država, kakšne zavode, banke in kaj vse naj ustanovi in kako naj vse preuredi ter vzame v svoje roke. Tisti, ki tako stvari pišejo in govore, vedoma varajo ljudstvo, kajti že izkušnje zadnjih let nam jasno kažejo, da n. pr. privilegirana agrarna banka ni niti za las izboljšala položaja slovenskega

redbo, da se morajo izločiti iz šolskih knjig vse knjige in spisi, ki niso v skladu z vero in nadvsečnostjo.

s Drobni. Slovenske in hrvaške napise na nagrobnih spomenikih so prepovedale policijske oblasti v Pulju. Ukrep je v nasprotju z določbami, sklenjenimi med sv. stolico in Italijo. — Mednarodni sadjarski kongres bo dne 16. septembra 1935 v Rimu. Na zboru bo poročalo tudi pet Jugoslovancev.

AVSTRIJA

s Kakšna bo avstrijska armada? V časopisu »Morgen« je napisal polkovnik Edmund Aleksin, šef generalnega štaba avstrijske armade, članek, v katerem se bavi z bodočo zgraditvijo avstrijske vojske, ko bo uvedena splošna vojaška dolžnost 18 mesečne vojaške službe. Vsa avstrijska armada bi bila v mirnem času razdeljena v osem pehotnih divizij s kakimi 70.000 vojaki. Od tega števila bi bilo 35.000 vojakov motoriziranih, drugih 35.000 pa bi se jih izvežbalo za vojno v gorah. Vsaka divizija bo razpolagala s 400 težkimi in lahkiimi strojnimi puškami, z okoli 120 minometi in 150—180 lahkiimi in težkiimi topovi. Razen tega bo vsaki diviziji dodeljenih okoli 40 tankov in 30 letal, vrhovnemu poveljstvu pa bi bilo na razpolago še moderno težko topništvo in topništvo za obrambo od napadov iz zraka. Ta topniška armada bi razpolagala s 500 do 600 topovi, razen tega pa bi bile vrhovnemu poveljstvu na razpolago glavne centralne močnejše sile, ki bi obsegale 500—600 letal za različne namene. Razen gornjih osem divizij bi se kot rezerva osnovali v ozadju še dve diviziji, ki bi v primeru vojne bili takoj na razpolago. Razen tega bi se po francoskem vzorcu zgradile vzdolž meje trdnjave.

AMERIKA

s Drobni. Mrtvega in oropanega so našli v predmestju Salema O. 61 letnega Franka Jurjevčiča iz Zirov. — V Braddocku Pa. je umrlj za hripjo 57 letni Frank Zetko iz Gabrja pri Sežani. — V Chicagi je bila zaključena te dni štiritedenska tiskovna pravda. Lastnik časopisne oglaševalne agencije John Palandeh je tožil list »Jugoslovenski Glasnik« in pri tem časopisu sodelujočega pravoslavnega du-

kmete, da je privilegirana obrtna banka brez vsakega pomena za našega obrtnika itd. Zakaj reforme in preurejevanja ter nove ustanove, če nam pa polstoletno izkušnje kažejo, da je bilo to, kar smo imeli doslej in kakršno je bilo doslej res dobro in uspešno. Ni krivda našega kreditnega združništva, če je prišlo ono v današnje stiske, zato je prav edina naloga in dolžnost države ter vseh, ki so za to poklicani, da dajo združništvu vso potrebno pomoč, da bo moglo vršiti one velike naloge, ki jih je vršilo doslej.

Kreditno združništvo je srce slovenskega gospodarstva, zato je prva dolžnost vsakega in vseh, ki se nam ponujajo za voditelje kjer koli, da zastavijo takoj in vse svoje moči, da pride ta sedanje stiske. Doslej smo videli v tem pogledu še kaj malo dobre volje, uspehov pa sploh nobenih. — R.

hovnika Andreja Popovića ter več drugih radi političnega obrekovanja. »Jugoslovanski glasnik« je očital Palandechu, da je igral v dvojini dobi z ozirom na Avstrije in Srbijo dvojno vlogo. Sodišče je spoznalo tožene za krive obrekovanja. V zadevo je bil baže indirektno zapleten.

in v Chicagu govorijo, da je omenjena razsodba tudi delni vzrok njegovega odpoklica. — V Breezy Hill, Kans. je za posledicami poškodb v rudniku umrl 67 letni John Zeleznik iz Kersin vrha pri Skocijanu. — Jugoslovanski izseljenski komisar Slavoj Troš, ki se je pred kratkim vrnil iz Jugoslavije v Ameriko, je bil v Newyorku okraden za najboljšo obleko in nekaj dragocenosti, ki jih je prinesel iz Jugoslavije. — V Evelethu Min. so pokopali 50 letnega Franka Debelaka iz Skerlovce pri Sv. Gregorju. — Med potjo je zadela kap rojaka Johna Gornika v Gillespie, Illinois.

DROBNE NOVICE

Pri »volitvah« v parlament na Madjarskem je vlada »zmagala« in dobila trdno večino.

Otroka z brkami in polno brado je dala svetu neka ženska v južnoamerikanskem mestu Rio de Janeiro.

Sto milijonov frankov je odobril pariški občinski svet za obrambo pariškega prebivalstva pri zračnem napadu.

Vojno sodišče je obtoženo venizelistične častnike obsodilo le na ječo, le sodišče v Solunu je obsodilo nekega majorja na smrt in so ga že ustrelili.

Papež je sprejel goriskega nadškofa Karla Margottija.

O italijansko-abisinskem sporu bo razpravljal Svet Zveze narodov 15. aprila.

50 vagonov senna in slame je zgorelo na užgodorskem kolodvoru v češki Pragi; 50 mrtvih.

Mandžijski cesar je došel te dni na obisk k japonskemu vladarju v Tokio. Prvega je spremljalo 70 japonskih bojnih ladij.

Okrog 300 ženskih pilotov je ta čas v Angliji.

15 katoliških in 10 protestantskih šol je pretvorila nedavno nemška vlada v nacionalno-socialistične šole.

7.930.000 vojakov more mobilizirati po pisanju italijanskih listov Italija.

Te dni je umrl v Leverkusenu 79 letni Nemec Karel Dufsberg, iznajditelj aspirina.

Italija pošilja še naprej vojaške čete v Abesinijo.

Grška vlada je razpustila narodno skupščino in senat.

Naša uganka

Izrežite in dobro spravite!

om

Izrežite in dobro spravite!

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

Na Madjarskem so imeli te dni svoje svetovno-znane volitve. Razume se, da je zmaga vladna lista, kajti tam vedno »zmaga« vlada. Ljudje pa trpe.

KAJ JE NOVEGA

Od pastirja do učenjaka

»Domoljub« je že omenil, da je v ameriškem Njujorku nedavno umrl eden največjih ameriških učenjakov in iznajditeljev, profesor Mihajlo J. Pupin. Podlegel je srčni bolezni, ki ga je položila na bolniško posteljo pred petimi tedni, v starosti 76 let.

Pokočnik si je s svojo znanostjo pridobil sloves enega največjih učenjakov, ne samo Amerike, pač pa vsega sveta.

V to deželo je prišel kot reven 16 letni srbski deček z enim niklom v žepu. Več let je potem delal na kmetijah kot hlapec. Toda

želja po znanosti mu ni dala miru. Obiskovati je začel šolo, se vpisal potem na Columbijsko univerzo, katero je kot predsednik svojega razreda leta 1883 uspešno dovršil in se pozneje povzpental vedno višje od časti do časti.

Svoje življenje je opisal v knjigi »Od pastirja do učenjaka«, ki je izšla pred nekaj leti ter bila prestavljena na skoro vse svetovne jezike. Prestavljena je tudi v slovensščino.

S smrtjo Pupina je svet izgubil enega svojih priznanih učenjakov, Jugoslovani pa enega svojih velikih sinov.

ZAHVALA

Dne 28. marca letos mi je požar upepelil stanovalniško hišo in vse gospodarsko poslopje. Bil sem stalni naročnik »Domoljuba« in vsa leta redni plačnik, zato mi je uprava »Domoljuba« takoj izplačala požarno podporo v znesku en tisoč dinarjev. Bodi ji izrečena iskrena zahvala. Časopis »Domoljub« priporočam vsakomur.

Goriče nad Kranjem, 2. aprila 1935.

Miha Urbanec I. r.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Namen majskih volitev je po izjavi ministra pravde zmaga liste državne in narodnostne politike, ki jo je zastopal do svoje smrti pokojni kralj Aleksander I.

d Kako se bo ta država zaotraj uredila, bo zmeraj odvisno od lastne volje lastnih sinov te države. Pri urejanju teh vprašanj je treba samo paziti, da ne bi vzbudili na zunaj videza, kakor da pomeni reševanje teh vprašanj slabost državne skupnosti, — je izjavil na shodu v Sibeniku minister dr. Kožulj.

d Iz govora ministra dr. Hasanbegovića v Petrovgradu: »Na Kajmakčalanu so puške napravile meje te države in prav tako bodo samo puške te meje izpremenile.« — Kdo je napravil meje sedanje Jugoslavije, pove še

bolj natančno kraljevski manifest od 1. decembra 1918.

d Ni nevarnosti ne za narod, ne za njegove dele. Na volivnem shodu v Stari Pazovi je dejal prosv. minister Čirič tudi sledeče: »Tudi če postavimo, da je nezadovoljstvo v tej ali oni strani upravičeno, ga bomo najlažje odstranili s pomočjo s bratskim sodelovanjem. Za nami so časi, ko smo trepetali za obstoj našega naroda. Danes gre samo zato da uredimo svojo rojstno hišo.«

d Kmečki magazin, Ljubljana. Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Ako hočete dobro kupiti in prihraniti denar, potem obiščite to trgovino.

d Jugoslovanska narodna stranka je na nedeljskem sestanku v Ljubljani razglasila listo svojih kandidatov v naši banovini. Kandidati in namestniki (v oklepaju) so sledeči: Ljubljana: dr. Potokar, odvetnik, in dr. Vidic, vladni svetnik v pok. (Fr. Demšar in Fr. Gržina); Ljubljana-okolica: Anton Srakar iz Tomačevega in Franc Jenko iz Medvod (Ivan Povše iz Most in Jože Modic iz Vrbljenj); Novo mesto: Ivan Rakoše iz Gor. Straže (Anton Košir iz Prečnje); Metlika: Lojze Franc, dipl. visokošolsek (Jože Plešek iz Zeleznikov); Radovljica: Jože Vrhunc, hotelir z Bleda (Vl. Demšar iz Zeleznikov); Kranj: I. Oblak iz Smlednika (Mat. Miklavčič iz Trate); Krško: Drago Kornhauser, odv. kandidat (Anton Krieger iz

Krškega); **Litija:** dr. Vidle iz Kamnika (R. Kolman iz Kamnika); **Logatec:** Iv. Škrjil iz Cevce (Jos. Rudolf z Blok); **Črna Jelja:** R. Peterlin-Petruska, književnik iz Ljubljane (Peter Veselič iz Starega trga); **Kamnik:** dr. Poltorkar (Ivan Sršen iz Domžal); **Kočevje:** Ivan Tomšič iz Stop pri Vel. Laščah (Franc Marolt iz Brega); **Celje in Šmarje:** dr. Ogrizek, odvetnik iz Celja (Jože Pišek, oz. Jos. Sovinec) itd. Jugoslovanska narodna stranka je pred par leti nastala iz poslancev, ki so se iznevrili JNS. Pri nas smo se začeli malo bolj zanimati zanjo zlasti takrat, ko so njeni poslanci stali v bivšem JNS parlamentu zahtevu po ločitvi Cerkve od države in po izgonu jezuitov na otok Vis. Resnim ljudem o tem novem pojavu v naši deželi ne kaže izgubljati besed. Lahkovernežem pa povemo, da »opozicijska« stališče te stranke ne sme biti povod, da bi sedali na nastajajoče himanice. Tudi je vsak volivni uspeh te stranke pri nas več kot dvomljiv.

d **Kake se gospodarijo pristaši Jugoslovanske nacionalne stranke na Viču.** Kakor smo poučeni, traja preiskava na Viču še dalje in bo zaključena šele po več dnevih. Na dan prihajajo prav zanimive reči. Banski svetnik, ki vodi to preiskavo, je zelo vesten in skrajno natančen ter izprašuje najmanjše podrobnosti, samo da ugotovi resnično stanje. Vsak dan je zaslišanih približno 30 strank, ki so izprašane o tem, ali so poravnale račune za vodo ali ne. Nekatere stranke se morejo izkazati s potrdili, druge pa so jih seveda že uničile. Te stranke so v začetku mislile, da bodo morale vodo še enkrat plačati. Vendar jih je vodja preiskave pomiril, ker bo pač zadostovala njihova izjava, pri morebitni sodni obravnavi pa njihova prisega, da so vodo plačale, čeprav njihova vplačila niso vpisana, ali pa v manjših zneskih. Ugotovljeni so tudi primeri, da so bili izdani računi strankam večji, kakor pa so vpisi v občinskih knjigah. Tudi nekatere zanimivosti je preiskava ugotovila. Za nekega občinskega odbornika je ugotovljeno, da sploh še ni nič vode plačal ter da je dolžan na vodarini ter drugih vodnih pristojbinah okoli 17.000 Din. Zaradi vestnosti, s katero se vodi preiskava, je občinstvo na Viču pomirjeno, vendar pa se živahno zanima za ves potek.

d **Zanimivo zbiranje.** Okrajni volivni odbor liste g. ministra Jevtiča za Ljubljano in okolico je imel te dni sejo. Za listo g. dr. Marušič-Koman in lekarnar Hočevnar je bilo 17 glasov, za listo dr. Marušič—Pavel Pavlič pa 70. Zdaj smo pa res radovedni, koga bo doletela sreča: manjšino ali veliko večino?

d **Stara Ljubzen — če ne gori, pa tli.** V Sloveniji se bo položaj v kratkem razjasnil. Res pestra alika, ki nam jo dajejo overovljene kandidature političnih skupin, še ni dokončana, ker bodo te kandidature prečistili še nosilci državnih kandidatnih list. Med skupinama, ki sta tvorili Jugoslovansko nacionalno stranko, se vršijo v zadnjem času pogajanja za razdelitev 29 mandatov v naši banovini. Kazina priznava večino mandatov skupini, ki se za enkrat zbira okoli Kmetijskega lista — dokler ne izide napovedani volivni dnevnik — in zahteva nekako tretjino vseh mandatov zase, toda drugi skupini se zdi ta zahteva pretirana in ponuja nekako šestino mandatov.

d **Deber odlok.** Minister za trgovino in industrijo je izdal odlok o obveznem poučevanju verouka v strokovnih nadaljevalnih šolah. V teh šolah se bo tedensko moral poučevati verouk po eno uro.

DOMAČE NOVICE

d **Dne 9. aprila je minilo pol leta,** odkar je bil v francoskem Marseju ustreljen jugoslovanski kralj Aleksander. Naj počiva v miru!

d **Po jugoslovanskem katoliškem svetu.** Lepo napreduje Katoliška akcija v zagrebški nadškofiji. — Pevsko društvo sv. Cecilije iz Zemuna sodeluje to leto pri proslavi pevskega društva sv. Cecilije v Vinkovcih. — Rimsko-katoliško cerkev zgrade v Čačincu. — Novo katoliško stolnico sezidajo v Sarajevu. — V Bjelovaru postavijo frančiškani cerkev in samostan.

d **Ze šest mesecev niso prejeli plače** rudarji v Ivancu, ki je last nekega društva v Zagrebu.

d **860.000 Din znaša škoda,** ki jo je napravil požar posestniku Gregorju Pustavru v Skaročni.

d **Letošnji letoviški promet** bo v Dalmaciji izredno dober. Prijavljeno je že cela vrsta turističnih vlakov iz Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije, Švice in Madjarske. Tudi mnogo izletniških velikih parnikov je že napovedalo svoj prihod v našo Dalmacijo.

počakajo s polnim plačilom za l. 1934 odmerjene pridobnine tako dolgo, dokler niso rešene pritožbe proti tej odmeri. Do tedaj naj plačajo davčni zavezanci samo pridobnino po zadnji pravomočni odmeri, torej po oni za leto 1933. Finančni minister je s tem eni zahtevi konference gospodarskih zbornic že ustregel.

d **300 sadnih dreves** je nasadila državna cestna uprava na cesti Ptuj—Ormož.

d **Neki izvoznik v Banji Luki** je prodajal 40.000 jajc po ceni 4 (štiri) pare za jajce, ali 25 jajc za 1 dinar. Velik del izvoznikov ne more prodati jajc, pa so jih začeli uničevati. Mnogi ljudje pa stradajo.

d **Na nekem sestanku v Zagrebu** so ugotovili, da živi izven meja kraljevine Jugoslavije še 2 in pol milijona Slovencev, Srbov in Hrvatov in da spada Jugoslavija med tiste države v Evropi, ki imajo največji odstotek svojih rojakov izven državnega ozemlja.

d **12.000 kg tihotapskega tobaka** je bilo samo v prvih treh mesecih zaplenjeno v južni Srbiji. Monopolska uprava plačuje pač prenizke cene!

d **Premajhna bolnišnica.** V prvem četrtletju je ljubljanska bolnišnica sprejela 6215

d **Takih in podobnih je še več.** Občinski svetnik Krsta Ginovič v Belgradu je prehitel v Belgrad ogromne količine mesa brez plačila občinske trošarine. Komisija je ugotovila, da ima občina zaradi tega nad 1.2 milijona Din škode. Ker je kaznen petkratna, bo moral plačati Ginovič občini skupno 7.2 milj. Din.

d **Na polje pojdemo!** Francija želi, da bi nakupila pri nas polžev, in sicer v mesecih: maju, juniju in juliju. Trgovcem daje tozadnevna pojasnila trgovska zbornica.

d **Zagrebska stolna cerkev** ni bila razen po potresu l. 1880, še nič popravljena. Letos hočejo izvršiti pri katedrali potrebna olepševalna dela in se je v ta namen že sestel poseben odbor.

d **Vse svoje delavce je odpustila** ter obdržala v službi samo še uradniško oseboje mariborska tovarna Zelenka in Comp. Vodstvo tovarne je zagotovilo delavcem, da bo po trajalo to najdalje 14 dni, potem pa dobijo zopet delo. Kljub temu je tudi začasna izguba dela za delavstvo, ki je spričlo slabega zaslužka živelo samo iz rok v usta, strahovit udarec, občuten posebno sedaj, ker je prišel tik pred velikonočnimi prazniki. Tovarna zaposluje okrog 500 delavcev, v tkalnici 350, v novozgrajeni predilnici pa 150. Podjetje izdeluje razne vrste platna ter je opremljeno s modernimi stroji. 500 družin brez sredstev za življenje.

d **Olajšava pri plačevanju pridobnine.** Finančni minister dr. Milan Stojadinović je izdal nov razpis na vse davčne uprave, da

bolnikov, okoli 500 več kakor lanske leto v istem času.

d **Olajšave za izletnike.** Za tujskoprometne tarife olajšave na državnih železnikah, ki stopijo v veljavo 1. maja t. l., je predviden popust 50% za vse izletnike na jadransko obalo, v zdravilišča, kopališča, višinska in zračna zdravilišča in jezerske kraje. Pogoj je ta, da ostane dotični v teh krajih najmanj sedem dni. Všet je tudi dan odhoda ter čas potovanja po morju. Izletnik si mora pri odhodu kupiti cel vozni listek in zahtevati od blagajne tako zvano potrdilo o bivanju. Potrdilo bo veljalo kakor da je bilo izdano na dan odhoda in bo veljalo samo za eno osebo ali za člane dotične rodbine, ki potujejo skupaj. Čas v enem ali več krajev bodo potrjevale na hrbtu tega lista občinske oblasti ali kopališke uprave, če niso druge ustanove predvidene.

d **Svojemu prvemu učitelju postavili slavo.** V vasi Šuvajč, golubački okraj, v moravski banovini, so se kmetje v zadnjem času z vsemi silami zavzeli za šolo, ki je doslej niso imeli. Uspeli so, zgradili lično šolsko poslopje in prišel je v vas tudi prvi učitelj Branislav Čekić. Ta dogodek so kmetje proslavili na prav slovesen način. Na koncu vasi so postavili slavo, kjer so z godbo dočakali prvega učitelja. Otroci, njegovi bodoči učenci so ga obsuli s cvetjem, a župan ga je v imenu občine prav iskreno pozdravil. Vsa vas je nato v sprejemu spremila učitelja v šolo, v novi in prvi prosvetni dom v tej vasi.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

NESREČE

d 7 kmetij je zopet prizadel požar na Dravskem polju v Dobrovcih. Prizadeti so: Anton Pieteršek, Martin Jerovšek, Marija Kokač, Srečko Colnik, Alojzij Cander, Martin Horvat in Franc Vohelj.

d Tri slovenske kmetije so pogorele v Janžu v Rožu. Prizadeti so: Janez Einspiller, Janez Dojak in Jaka Meričnik.

d Gospedarske poslopje s vsemi gospodarskimi stroji so uničili ognjeni zublji posestniku V. Božnarju na Dobruši pri Vodichah.

d Od cirkularke je odletel kos deske na taji v Bresnem in je zadel s tako silo v glavo 81letnega delavca Konrada Kozjaka, da mu je počila lobanja. Kozjak je izgubil vid, govor in sluh in je v bolnišnici umrl.

d S tira je skočil. V četrtek, 4. aprila je na progi Kraljevo—Vitanovac skočil s tira stroj, ki je vlekel 11 voz tovornega vlaka. Vozovi so poškodovani, prav tako tudi proga v dolžini 47 m. Vse kaže, da je nesreča nastala zaradi strohnelih pragov. Vlakovodja Božič Peter in delavec Stamenkovič Radivoje imata hujše poškodbe.

d Ko je kidaš sneg, je padel s strehe in si zlomil nogo 26letni kurjač Franc Zagradnik iz Ljubljane.

d Pri padcu s tramvaja si je zlomila nogo šivilja Alojzija Novak iz Ljubljane.

d Pri podiraanju črvesi si je zlomil nogo 80letni strojnik Franc Kosce v Kočevju.

d Na jeseniškem koledveru je zašel med odbijače 50letni železniški dnevničar Janez Družnik, p. d. Poyšenov, ki je zadnja leta stanoval na Hrušici. Na mostu je bil mrtev s strtim košem.

d Po naključju je prišel med odbijače na postaji v Pesnici pri Mariboru 21letni delavec Janez Šcher iz Celja. Ranjenec je podlegel hudim poškodbam.

d Padla je šest metrov globoko. Služkinja Marija Smrtakova v Ljubljani, stara 33 let, je po opravi hodila po stekleni strehi svetlega prizidka ob hiši. Naenkrat pa se ji je šipa udrila in Smrtakova je padla skozi razpoklino šest metrov globoko. Ko je adrnula skozi razpoklino, se je močno porezala po rokah in nogah, na tla pa je priletela z glavo navzdol ter si prebila črepinjo. Hudo ponesrečeno sluškinjo je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Njeno stanje je zelo resno.

d Silen vihar, kakršnega se ne spominjajo stari mornarji, je bil na Jadranu. Ob italijanski obali se je potopilo več ribiških ladij in pogrešajo 33 italijanskih ribičev. Ob jugoslovanaki pa sta se potopili dve ribiški ladiji in pogrešajo 12 mornarjev.

d Ljubila ga je z vso nežnostjo in on nje. V Veržuju se je pripetila usodna nesreča zaradi neprevidnosti ravnanja z orožjem, pri kateri je izgubila življenje 78letna Terezija Topolovec. Nesrečna usoda je hotela, da je sprožil v njo smrtni strel njen lastni vnuk Topolovec Janez, ki ga je starka ljubila z vso nežnostjo, on pa njo prav tako. Janez Topolovec je krojaški vajenec pri mojstru Alojziju Prelogu v Grabah. Te dni sta mojster in vajenec delala na »šterici« pri posestniku Antonu Prelogu v Veržuju. Tu je po končanem delu pozabil mojster svoj samokres ter je naslednjega dne poslal po njega svojega vajenca. Topolovec je samokres odnesel, spetoma se je pa zgledal na svojem domu v Veržuju ter vprašal po svoji stari materi. Ta je bila pri sosedih Ani Verzel. Njen vnuk je

Človeško telo in njegovo naravno zdravljenje

„PLANINKA“ zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje krvi. Radi tega

Pomlad je tu in narava se prebujala k novemu življenju in obnavljanju. Bas v tem času je treba prav posebno pariti na skravlje, ker je človek izpostavljen vsim nevarnostim. Kakor narava, tako je tudi naša telo občutljivo in se lahko brani bolezi. Zaradi tega mu moramo pomagati in je napraviti odpravo in zdravo. Moramo ga očistiti nakopičenih in telesu škodljivih stvari ter mu dovesti nove in odličnejše soka. V ta namen se priporoča naravno zdravljenje s „PLANINKA“—čajem. Čaj je pripravljen v celoti in je najučinkovitejši planinski čaj in je njegovo koristno delovanje izpriznane v znanstveni medicini.

Dolgoletne izkušnje nam potrjujejo, da je „PLANINKA“ zdravilni čaj zelo dobro ljudsko zdravilo, ker izhajajo njegove sestavine iz znanih in celotna tudi iz ljudske medicine.

učinkuje 6 do 12 tedensko zdravljenje s „PLANINKA“—čajem. Zdravilo izredno dobro:

pri slabi telesni moči in energiji,

pri slabem naravnem delovanju črevesja,

pri nemi želodcu,

pri omotici, glavobolu, nespavčnosti in znojenju,

pri obolenju srca in krvnega tlaka,

pri obolenju jeter,

pri nervozni in živčni bolezni.

„PLANINKA“ zdravilni čaj pospešuje tek. — Zahtevajte v lekarnah izredno „PLANINKA“—čaj. Čaj, kadar je paket zaprt in plombiran, ter nosi naslov:

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana

Reg. S. br. 14212 9. VII. 1934

odšel za babico k Verzelovim ter jo našel sedeti za mizo. Prisedel se je zraven in za šalo potegnil samokres — 6.35 cal. pištolo sistema Browning — ter začel s njim ravhati. Naenkrat se je orožje sprožilo, starka je presunljivo kriknila ter se zgrudila na tla. Rekla je še: »Poglejte me, kakšna sem,« in nato izdihnila. Kroglja ji je šla skozi nos v možgane.

NOVI GROBOVI

d Dolgolet življenja našega je kračka. V Begunjah so pokopali posestnika in gostilničarja Ivana Zitnika. — Na Vidmu so položili v grob Julke Adamič roj. Prijatelj. V Ponikvah pri Velikih Laščah je zapustil solzno dolino Ivane Franc, mlinar in žagar. Istotam je umrla takoj naslednji dan Ivančeva žena Terezija. — V Studencih pri Mariboru je odšla po večno plačilo vdova Ana Pozne. — V Mariboru je zatihnil na veke oči Franc Strnad, šolski ravnatelj v p. — V Dolu pri Ljubljani so pokopali Heleaso Dientl, gostilničar. — Na Bledu je izdihnil zobozdravnik Lambert Bruokner. — V Guncijah pri št. Vidu nad Ljubljano je odšla v večno božjo pomlad Jožica Grašič abs. trgovske šole. — V Limbušu pri Mariboru je umrl Baukman Karl, čuvaj v pokoji. — V Dragomeru so pokopali posestnico Marijo Čuden roj. Kobi. — V Begunjah pri Cerknici je zapel mrtvaški zvon Medenovemu Milanu. — V Ljubljani so umrli: Eliza Mullig pl. Palmenberg, trgovski sotrudenik Mirko Mulej, učiteljica Vilka Nepužlanova, brivski mojster Franjo Ferkula, poštni zvičnik Josip Žužek, in Frančiška Riglerjeva. Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Bratje, ne pozabite nas! Tako nam kličejo stotisoči naših iz tujine, kamor so se selili. Kako hrepene po domov! Naši so in mi smo njih. Zato čujemo njih kliče! Te njih kliče nam prinaša mesečnik »Izseljenjski Vestnik-Rafael«, katerega izdaja Družba sv. Rafaela v Ljubljani. Naročite si ga. Za celo leto stane samo 12 Din. Nobena hiša, ki ima koga svojih na tujem, bi ne smela biti brez tega lista. Ko ga sami prečitata, ga denite v zavitek in odpošljite svojem na tuje, da ga še oni prečitata! Skrbimo za svoje! V tujini ni-

majo nikogar, ki bi se briga za nje, še manj, da bi imel za nje kaj arca. Brigajo se saj mi! Imejmo malo srca do njih saj mi. njih sorodniki! Naroča se: Družba sv. Rafaela, Ljubljana, Delavska zbornica.

d Škof dr. Srebrniš oproščen. Pri okrajnem sodišču v Zagrebu se je vršila oni dan razprava proti krškemu škofu dr. Srebrniču, ki ga je tožil Sokol kraljevine Jugoslavije zaradi čitanja znane spomenice katoliških škofov. Sodišče je g. dr. Srebrniča oprostilo vsake krivde in se je postavilo na stališče, da toženec ni javno o tožitelju govoril nerresnice.

d Avtomobil je povezil do smrti čevljarkega pomočnika Ignacija Preglja v Krčevini pri Mariboru.

d Za veliko noč kupite gotove ženske, moške in otročje obleke, kakor tudi vse žensko in moško perilo, po zelo znižanih cenah v tovarni perila in oblek STERMECKI, Celje.

d Letošnji letoviški promet bo v Dalmaciji izredno dober. Prijavljena je že cela vrsta turističnih vlakov iz Češkoslovaške, Nemčije, Avstrije, Švice in Madjarske. Tudi mnogo izletniških velikih parnikov je že napovedalo svoj prihod v našo Dalmacijo.

d V Gospodu je zaspal dne 25. marca g. Franc Trdina v Domžalah. N. p. v m.!

d Važno za vse kupce. Radi izvanredno velikega zahtevanja vzorcev poročam vsem onim, ki naročujejo pri meni vzorce, da počakajo 5 do 10 dni, dokler jih druge stranke ne vrnejo. Stermecki, Celje.

k Zadnja večerja. Knjižice za duhovno prabudo. Rakovnik 1935. Cena 1 Din. Velika noč je pred darini, evharistični kongres se približuje. Ali ni prav in lepo, da se duhovno pripravimo na te pomembne dneve? — Knjižico »Zadnja večerja« bodo ljudje lahko in z zanimanjem brali, ker so veliki dogodki pred in med zadnjo večerjo pisani zelo umljivo in nazorno. Kratka vsebina knjižice je ta-le: V urodo čujemo o svetopisemskih dogodkih in stanju tik pred zadnjo večerjo. Orisano je praznovanja judovske Velike noči. Podobno se je vršil tudi obred zadnje večerje. Ob tem velikem dogodku opazujemo še vso človeškost apostolov, duševni propad Judež ter veličino Boga-človeka. Po odhodu izdajalca, se je Jezusovo obličje razjasnilo: »Zdaj bo Sin božji poveljčan.« In postavil zakrament sv. R. T. ter naročil: »Te delajte v moj spomin.« — Knjižico vsem toplu priporočamo.

II. EVHARISTIČNI KONGRES

Kaj bo sedaj glavna naloga po župnijah? V kratkem dobijo posamezne župnije obširna vprašanja glede udeležbe na kongresu. In to je sedaj ena najvažnejših nalog, da namreč ugotovimo, koliko bo iz posameznih krajev udeležencev. Udeležba iz posameznih župnij bo v neki meri vsaj tudi slika evharističnega navdušenja. Seveda bodo marsikje sedanja kriza pa oddaljenost in še druge ovire krive, da tudi pri najboljši volji ne bo mogoče poslati na kongres onega števila, ki bi odgovarjalo dejanskim željam in hrepenenjem. A župnijski pripr. odbori naj bi storili vse, da se čim več ovir odstrani in čim večjemu številu vernikov omogoči prihod na kongres. Revnim naj bi pomagali premožnejši. Tu naj se izkaže pravo občestveno mišljenje, ki mora družiti katoličane, zlasti še, če gre za tako prvobitne stvari, kot je proslava Najsvetejšega. Župnijski priprav. odbori naj dalje izvedejo tudi primerno agitacijo za udeležbo in za prijavo udeležbe. Marsikje pravijo: na kongres bomo prišli, a kaj se je treba toliko časa prej pripravljati! Takim povejte, da je njih mišljenje povsem krivo. Oh kongresu bo šlo za stotisotice ljudi, za katere je treba mnogokaj naprej pripraviti. Nепripravljeni bodo kongresu odn. vodstvu kongresa v breme in bodo brez potrebe oteževali delo vodstva. Zato mora veljati načelo: Vsakdo, ki se bo udeležil kongresa, se mora pri svojem župnijskem priprav. odboru odn. župnem uradu prijaviti in si že vnaprej vse potrebno zagotoviti glede vožnje, prenočišča in prehrane. Število udeležencev je potrebno vedeti tudi radi tega, da bo mogoče pravočasno pripraviti dovolj obsežne prostore za stanovska zborovanja in tudi vse potrebno ukreniti glede skupnih pobožnosti, zlasti skupnega obhajanja. — Z vso ljubeznijo se takoj oprimate dela in skrbite, da bo udeležba iz vaše župnije čim najbolj častna!

Glavna stalna tribuna na Stadionu. Te dni so bila oddana najnižjemu ponudniku dela za glavno tribuno na Stadionu, na kateri bo za časa kongresa postavljen mogočen oltar. Stavba se bo izvršila po zamisli našega mojstra Plečnika in bo ena umetnostno najpomembnejših stavb v Ljubljani. Gradnjo so omogočili oni številni požrtvovalni verniki, ki so pravilno razumeli, da je treba evharističnemu Kralju za kongres postaviti res dostojen prestol, pa so s pravo krščansko vnemo prispevali. Z gradnjo stalne stavbe se izognemo improvizacijam, ki bi mnogo stale, pa bi po kongresu ne predstavljale skoraj nobene vrednosti več. Ker bo istočasno treba izvršiti na Stadionu mnogo terenskih del, ki bodo stala do 100.000 Din, trkamo še nadalje na dobra sreča: spominjajte se oh vsaki priliki potreb kongresa!

Za letošnjo belo nedeljo kot zaključni dan slovesnosti jubilejnega leta se pripra-

vite na prav poseben način. V navodilih za delo v aprilu imate nekaj nasvetov; priložen pa bo tudi osnutek primerne pridige. Predvsem naj se naša slovenska proslava osredotoči okoli evharističnega križa. Kjer križa še niso postavili, naj ga postavijo na vsak način vsaj na belo nedeljo! Zvečer po »Zdravi Mariji« naj se verniki — vsem naprej moške in fantje — podajo z lučkami v rokah v slovesni procesiji k evharističnemu križu, kjer naj se izvrši pobožnost z govorom, deklamacijami, molitvijo in petjem. Pesem »Kraljevo znamenje, križ stoji naj ti isti večer odmeva z vseh naših gričev in priča, da se katoliški Slovenci z vnemo pripravljamo na naš evharistični praznik, ki bo en sam mogočni »Tebe Boga hvalimo« za milost odrešenja. Naši evharistični križi bodo vidni spomeniki 1900-letnice odrešenja in vneti klicarji k II. evharističnemu kongresu za Jugoslavijo.

30.000 velikonočnih razglednic je doslej razposlal Glavni priprav. odbor v trdnem upanju, da bodo tudi vse za letošnjo veliko noč razprodane. Ima jih pa še dovolj v zalogi in vabi vse, ki so jih pripravili bodisi potom svojih trgovin in trafik, bodisi z osebno agitacijo razpečavati, da jih čimprej naročijo. Razglednice se prodajajo v korist evharističnega kongresa. So pa res tudi tako krasno delo našega domačega umetnika in Jugo-

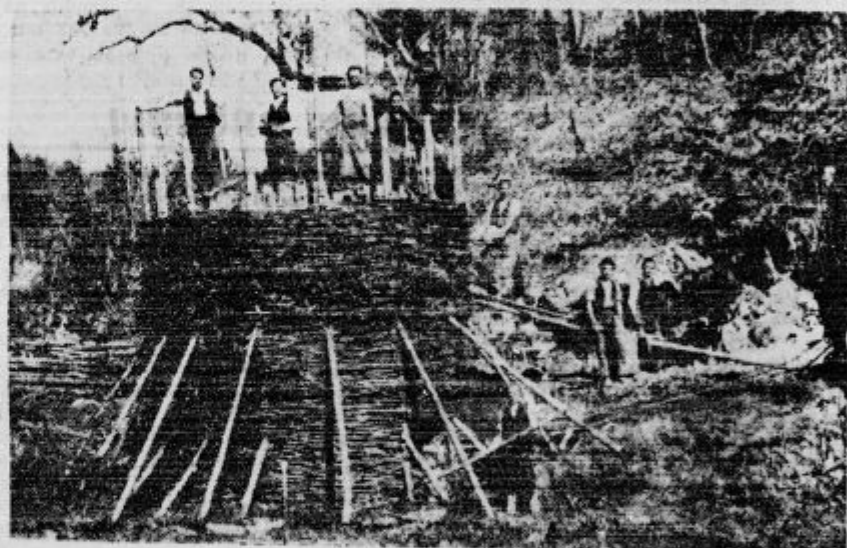
slovanske tiskarne, da bo vsakdo rad segel po njih.

Spominske sveče. Za glavno procesijo, dne 30. junija popoldne bodo udeležencem procesije na razpolago posebne spominske sveče. Te sveče bo izdal Glavni priprav. odbor sam. Sveče bodo opremljene s posebnim kongresnim znakom. Vse sveče bodo ob zaključku blagoslovljene. Bodo to res lep spomin na evharistični kongres.

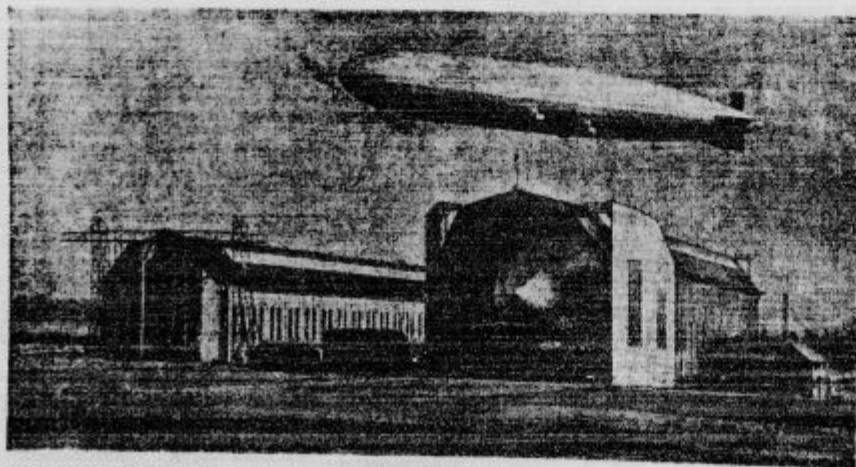
Narodno romanje na Brezje. Neposredno po evharističnem kongresu, t. j. v ponedeljek, 1. julija t. l. bo v zahvalo za pomoč Marije Pomagaj pri kongresu veliko narodno romanje na Brezje, kjer bo po možnosti opravił sv. daritev sam zastopnik sv. Očeta. Tudi na to že sedaj mislite. Oni, ki bodo šli na Brezje, bodo morali seveda v noči od 30. junija na 1. julij prenočiti v Ljubljani, v kolikor ne bodo že 30. jun. v večernih urah odpotovali na Brezje. S prijavo udeležencev nam tudi javite, koliko se jih udeleži romanja na Brezje, da bo mogoče pripraviti dovolj prevoznih sredstev.

Kardinal Faulhaber je rekel: Se nobena država ni trpela od tega, ker je krepila versko zavest svojih državljanov. Pač pa so mnoge države doživle strašne preizkušnje, kadar so jim zavladali ljudje, razdirajoči cerkve in oltarje.

»Zalostna gora pri Preserju. V petek, 12. aprila bo na tej starodavni božji poti veliki romarski shod. Castilec Matere Božje vabljeni!

Apnenice delajo posestniku Jožetu Grandoven v Trsteniku pri St. Rupertu na Dolenjskem. Bog daj dobro apno in dober zaslužek!

Nemei grade »Zeppeline«. Slika iz delavnice v Friedrichshafenu, kjer delajo te zrakoplove. Zgoraj leti zrakoplov, ki je že v prometu. Spodaj v lopi pa je nanovo dograjen zrakoplov »Zeppelin 129.«

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUBA«?

»Mama, ali nai tudi za ata molim?«

PO DOMOVINI

Pasijon. (Cerknica.)

Po uspeli Materinski proslavi, ki se je vršila na praznik Oznanjenja Marijinega, je bila v nedeljo, dne 7. apr. druga predstava namenjena mladini »Pasijon«, trpljenje in smrt našega Odkupitelja. Tudi to pot je bila dvorana popolnoma zasedena, saj je bilo navzočih nad 300 malčkov: iz Planine, Begunj, Rakek iz Grahovega in domačih. Čeravno je trajala prireditev skoraj 3 ure in pol, se otroci niso utrudili in so ves čas z zanimanjem sledili posameznim prizorom. Naslednja predstava »Pasijon« bo v nedeljo, dne 14. apr. ob 8 zvečer. K tej predstavi so vabljeni predvsem domačini. Na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo pa bo pričetek ob 3 popoldne — zato naj bi se teh dveh predstav udeležili oddaljeni. Ker pa je pričakovati zonet velikega navala, priporočamo, da si vstopnice rezervirate že prej. Sporočite na: I. Lovko, trgovina, Cerknica.

Pasijon (Komenda in okolica)

Pripravljalni odbor za Evh. kongres v Komendi opozarja okoličane na uprizoritev Kristusovega trpljenja »Pasijon«, ki bo na svetno nedeljo 14. aprila ob 15 in 20 zvečer v cerkveni dvorani. Oder je v ta namen povečan in nudi začetovilo za dostojno uprizoritev. Pasijon obsega 5 slik: 1. Vhod v Jeruzalem, 2. Pred Kaifom, 3. Pred Pilatom, 4. Na Kalvariji, 5. Kristusov grob. Ker v okolici nikjer letos ne uprizorijo Pasijona zato je popoldanska predstava namenjena v prvi vrsti okoličanom na katero jih vljudno vabimo. Predprodaja vstopnic je v trgovini g. Mejaca v Komendi. Na svidenje!

Pasijon. (Ježica.)

Dne 14. aprila, na svetno nedeljo, 18. aprila, na veliki četrtek in 22. aprila, na velikonočni ponedeljek, vsakikrat ob 8 zvečer priredimo

na Ježici pod milim nebom poleg farne cerkve, če pa bo vreme grdo, v Farnem domu, Pasijon ali Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa, ki ga je prevel in priredil F. S. Finžgar. Naj bi bila ta predstava priprava za sveto veliko noč in tudi priprava za veliki praznik slovenskega naroda — evharistični kongres.

»Pasijon.« (Podzemelj.)

Kot priprava na evharistični kongres v Ljubljani se je pri nas vršila že dvakrat predstava »Pasijon« (Kristusovo trpljenje). Udeležba od strani občinstva velika. Ljudje so zelo zadovoljni. Saj je bil »Pasijon« dobro pripravljen in igralci so dobro izvršili svoje vloge. »Pasijon« ponovimo še v nedeljo 14. aprila in na velikonočni ponedeljek 22. aprila. Za otroke — predvsem domače — bo predstava na veliki petek. Če bi se iz drugih župnij oglasilo dovolj otrok, smo pripravljeni tudi zanje imeti posebno predstavo na velikonočni torek 23. aprila. Kupite vstopnice pravočasno! Lahko jih vnaprej naročite pri župnem uradu v Podzemlju. Ne zamudite globoko pretresujoče žalostne Kristusovega trpljenja! Vljudno vabljeni! Začetek vsakikrat ob 3 popoldne.

Materinska proslava. (Sv. Helena.)

Pretečeno nedeljo je matere zopet iznenadila naša mladina s krasno uspešno »Materinskim dnevom«. V nabito polni dvorani Prosvetnega doma so nastopili naši otroci s petjem in igrami tako pogumno in ljube, da je bilo marsikatero oko rosno. Ves spored sta izborna naša študirala in spretno vodila g. šol. upravitelj Vodopivec in učiteljica ga. Tilka Čukova. Za to veliko pozornost, ki jo posvečata vzgojitelja materam vsako leto, smo jim srčno hvaležni. Hvaležni smo jim pa tudi za prelepe vzgojne in učne uspehe, ki jih opažamo pri naših otrocih. — Nedeljo prej pa je bila Materinska proslava v Senožetih, kjer se je gđ. šol. upraviteljica Iva Dolinskova kar najbolje potrudila, da

je pripravila senožeškimi materam prav prijetno popoldne. — Vsem trem vrlim vzgojiteljcem kličemo hvaležne matere: Prav srčna hvala!

Prva igra. (Zapogaj.)

V nedeljo 31. marca je bila v Zapogah prva igra »Svet«. Vsi igralci so pohvalno rešili svoje vloge, dasi so nastopili prvič. Neprijetno je to, ker še nimamo dvorane. Da bi bil v dvorani še boljše uspeh, se razume, zato so se igralci odločili, da gostujejo na Cvetno nedeljo ob 4 pop. na Skarčnici, kamor vse prijatelje vesele in poštene zabave vabimo. — Vredno je, da ostane zapisano, da nam je dal 4. april 28 cm snega kar je tudi za muhasti april nekoliko preveč.

Prosvetno delo. (Smlednik.)

Prosvetno delovanje je pri nas zelo živahno. Marljivi pevski zbor pod spretnim vodstvom gosp. Slatnerja je priredil dne 17. marca zelo lep koncert. Vse pevke točke so bile prav skrbno pripravljene, kar je zasluga našega poštovnega pevovodje, pa tudi agnih pevcev in pevk. Trud in delo pevškega zbora je občinstvo poplačalo s tem, da je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Tudi dramatika ne spi. Igralci se pripravljajo, da v prihodnosti po veliki noči »Slehermika«. — Bojevniki pa so že nastupili lepo igro »Pod Golico«, ki jo bodo v prihodnosti na belo nedeljo. — Naši mladini želimo kar največ uspeha pri delu za prosveto našega okraja!

Važno predavanje. (Kamnik.)

V nedeljo, 14. aprila ob 17 popoldne v dvorani Kamniškega doma predavanje, ki ga priredi Krajevna protituberkulozna liga v Kamniku. Predavanje ima naslov: »Tuberkuloza pri mladini«. Predaval bo g. dr. Josip Prodan, šef protituberkuloznega zavetišča v Ljubljani. Namenjeno je predvsem staršem, učiteljem, duhovnikom in vsem ki se pečajo z mladino. Vstop je prost. Tem potom vabimo, da se predavanja udeležijo v čim večjem številu!

Prosvetni večer in drugo. (Sostro.)

V nedeljo 14. aprila ob pol štirih pop. priredi prosvetno društvo delavski prosvetni večer. Na sporedu so: delavske deklaracije, na-

Gustav Strniša:

VINSKE GORICE

(Dalje.)

Kolikokrat se je v njem že porodila misel, da bi šel v tujino poskušat svojo srečo. Nekočkrat ga je že gnalo hrepenenje, da bi vse zapustil in šel! Sanjal je pred seboj tujino, vso zapeljivo in krasno s soncem obžarjeno, polno cvetja in zelenja, krasno, kakor nevesto. Pa ga je zadržala ljubezen in vinograd, ped zemlje, ki jo je imel in se bal za njo, kakor za zaklad in njegov ljubi hramček. Kako rad ga je imel, kako ga je vedno gnalo v vinske gorice! Vselej mu je bilo, da stoji na pragu hrama njegova ranjka mati in ga z dvignjenima rokama prosi, naj ne odhaja in svari, naj ne zapusti svoje ljubljene grude.

Hrama ni več! Vee je izžarelo v kup pepela. In njegove matere ni! Še je spomin nanjo v njegovi duši in bo ostal vedno svet, kakor rimzelen, a kje naj se ustavi njena senca, kje naj ga čaka, ko mu v mislih vznikne in zdrkne mimo njega?

In mladenič čuti, da mu zdaj tudi v srcu nekaj manjka, da ga boli globoko v duši. Praznina, sama praznina zija pred njim in vinograd je opustošen, brez privlačnosti, brez čara, ki ga je imel.

Spet se spomni na Milko.

Ali mu je res zamerila? Kako se more jeziti, če ji hoče dobro, če se želi z njo čimprej poročiti? Če je oče nejevoljen in zbežan, bi ga morda dva laza pomirila in potolažila, kakor eden. Dva bi mu pač laže svetlovala in tudi

pomagala. Če bi vsi trije pljunili v roke in se uprli v kamen nezgode, ki se je zavalil na Jeranovo hišo, bi ga morda odmaknili, a starec sam ga ne bo nikoli, kajti prestar je in njegovo breme je pretežko! Da, če je izvoljenka zato užaljena, ker jo je hotel zasnoviti, ga pač ne mara! Morda ga ima rada, toda ne dovolj močno in globoko, saj prava ljubezen ne pozna zaprek in jih preze, ne boji se trnjeve poti bolesti in trpljenja, prava ljubezen vse premore in vse preneša! A Milka? Nič ni pripravljena pretrpeti zavoljo njega, niti z očetom se ne upa boriti za njegovo ljubezen!

Vse bolestne misli se v njem stapljajo, ga teže in mučijo in pritisakajo, kakor bi si bil naložil pretežko breme, ki ga zdaj vleče s seboj in se ga ne upa in tudi ne more otresti.

In hlapno mu je, da je zdaj prišla njegova ura, da je zdaj tisti čas, da lahko gre, da pobegne od tod, da mora iti. Bolečina ga je razbičala in pojde. Da, da, tujina ga še vedno vabi in pojde, pojde! Ljubljenska ga je zavrgla, mu pred nosom zaprla okno, hram mu je pogorel in nihče ga več ne priklepa nase, nihče mu ne priporoča, naj vendar ostane in ne zapusti domače grude, ki jo ima rajši kakor ves svet, a si užaljen neče priznati.

Počasi gre domov. Nočno pokrajino ogleduje in se veseli njene tišine. Mesečina valovi okoli njega, se mu zaganja v obraz in ga obžarja, ves blede je in izmučen ter truden, silno truden.

Ko leži mladenič v postelji, se spet spomni na svojo mater. Rečno in otožno ga gledajo njene oči, a nobene prošnje, ne pretnje ni v njih. Ko se v postelji obrne, ga objame znova

tego in muka, pekoča bolečina ga zbode, da glasno zajči.

Orožniki so na poti. Povzod se oglašajo, pozvedujejo, kdo je zažgal Bečkanjev hram, zapisujejo razne izpovedbe, sumijo, iščejo in spet pridno stičejo za zločincem.

Ker je Jože zavarovan, pade senca suma tudi nanj, zlasti še, ker je Jerom izčvekal, da ga je tisto noč, ko se je že proti jutru neprespan vračal od Petrača, zagledal, ko je zelo pozno prišel s hriba in se je čudno obnašal, se pogovarjal sam s seboj in mahal z rokama okoli sebe. Kje je pač mogel drugje biti tako pozno kakor v svojem hramčku, kjer se ga je nalucal, preden je pustil vanj rdečega petelina.

Orožniki so si to dobro zapomnili. Ovadba je namigavala na Bočkajevo krivdo in sodišče ga je vabilo k zaslišanju kakor osumljenca. Orožniki so pa vendar niso aretirali, ker jim je manjkalo stvarnejših dokazov in ker so zvedeli, kako zelo je bil navezan na ta vinski domek.

Čudno pa, da se nihče ni spomnil na Buško in njegove pretnje, samo Milka se je takoj spomnila nanj in se jezila, da ga nihče ne vpraša, če ni bil morda prav on požigalec.

Jože se je pred sodnikom odkritosrečno zagovarjal in povedal, da je bil res v goricih, toda šele potem, ko je opazil, da mu gori njegov dragi hram, ki ga ni hotel nikomur prodati, ker mu je bil drag spomin, šel je v hrib, da bi še kaj rekel, če bi se dalo. Da bi pa sam zažgal, na kaj takega ni nikoli mislil. O Buški ni omenil ničesar. Dne besede ni hotel snesti in povedati, da je Buška požigalec.

sodno putje, govor »Kristus in socializem«, »Šimec siročin«, dramatični prizor, »Čačica kavec«, veseli prizor, in par lepih glasbenih komadov bo zaigral Martinčev tercet s Fužin. Vstopnina je 2 Din, za podpornice članice in članice pa 1 Din. Pridite vsi, zlasti delavci in delavke. — Na Martinčin praznik se je vršila materinska proslava, katere so se naše mamice v prav obilnem številu udeležile in so bile prav zadovoljne. — Za veliko noč pripravila društvo novo, izredno lepo igro, katere naslov bomo objavili prihodnji teden.

»V času obiskovanja«

(Blatna Brezovica pri Vrhniki.)

To Jezusovo dramo bo vprizorila tudi goslika žeta v Blatni Brezovici. Drama je lepa, predočuje Jezusa učenika, njegovo trpljenje — smrt in vstajenje. Pisatelj igre, g. Gregorin se jako zanima za našo prirediteljo. Obiskal je režiserja in igralce. Ljubezno je razložil igralcem prave zamisli, jih potrdil v navdušenju in dvignil k vztrajnosti. Šolski upravitelj g. Josip Zakrjšek, blagajnik goslika čete, vodi igre na našem odru že 20 let z jako dobrim uspehom. Pri tej prireditvi bo še prav posebno pokazal, kaj zmore človek v resnem delu. Majhna je res naša vasica, a se je združilo okrog 70 igralcev, ki so se z velikim veseljem oprijeli priprav za igro. Oder bo krasno opremljen. Scenarij je delo g. Petriča iz domače vasi. — Predstave bodo na Cvetno nedeljo, Velikonočni ponedeljek in na Belo nedeljo. Pridite, domačini in okolišani!

Igra

(Ribno pri Bledu)

V nedeljo je naše katol. prosv. društvo priredilo igro »Pri kapelici«. Igra je zelo lepa in vredna. Igralci so zelo dobro igrali in dosegli popoln uspeh. Srenjski pastir »Jurček« je poskrbel za smeh in kratak čas. Občinstva je bilo vse polno, ki je zahtevalo ponovitve. Pa ne bo nič, ker se je pričelo delo, »Jurček« pa je moral prvega k vojakom. Počakati je treba do jeseni.

Stare grč

(Primakovo pri Litiji)

Ej, na Primakovem je kaj dober zrak, če ne verjamete, pa pridite pogledat. Imamo tudi nekaj že pravih korenin. Najstarejša je Antonija šraj iz Mihele, ki se že bliža devetemu križu. Štepec Antun iz Sevnega ima že 85 let, Janez Ovnik iz Dolnjega vrha jih šteje 83, Jože Vavtar iz

Obte gorice si je naložil iz osem križ na rama, Mulh Anton (Fužinar) iz Višnjega grma jih tudi že ima 80, pa jo še rad prikrevsa na Primakovo k maki. Goršek Franc iz Mulhova je star 79 let, prav tako Bregar Ana iz Zagriča. Blizu 80 let imajo še Miha Smrekar iz Sevnega, Solan Marija iz Mišjega dola, Krašovec Jože iz Razbur, Pirnaver Franc iz Sevnega in Mirkovič iz Sevnega. — April je koj v začetku pokazal svojo barvo. Zadnje dni je pihala grozna burja, najboljše je bilo pri topli peči. Sedaj smo dobili pa še sneg. Res, zemlja je bila že hudo razsušena, take moče pa vseno vismo pričakovali. Marelice in črešnje imajo že zelo razvite brstiče. Ako bo mrzla držal nekaj časa, bo škoda precejšnja.

Preberi do konca!

(Smartno pri Litiji in okolica.)

Z žalostjo se spominjamo onih let, ko so pri nas v polnem obsegu obratovale tovarne in zlasti rudnik Sitarjevc. Vsako leto bolj čutimo krizo, zlasti pa sedaj, ko v predmestju v Litiji ni več tistega zaslužka kot prejšnja leta. Zato so se zlasti v tej krizi ljudje zavzeli za samopomoč, in se z novim navdušenjem in veseljem oklenili kmetijske zadruge, do katere imajo veliko zaupanja, da jim pomaga v teh težkih časih. In res, delež na okoli se pozna njen vpliv po zmernih cenah, katere se čutijo zlasti pri živilih, moki, koruzi, katere člani največ potrebujejo. Za veliko noč je celo znižala ceno moki pod 3 Din. Saj je pa tudi zadruga močna organizacija, razširjena po 7 župnijah. Člani, v prvi vrsti kmetje, smo ponosni na njo. Zavedaj-

Najdivnejše čudo

narave je življenje samo, pa so najbolj redki oni, ki se zavedajo, da je naše telo prav za prav sestavina nečutih, kakor veriga povezanih majhenk stanic, od kojih sposobnost je zavisno zdravje in trajnost življenja. Če pa ta sistem stanišča motijo obolenja, ki onemogočajo pravilno tvorbo krvi in zavirajo krvni obtok, je stanje, rekli bi obsojeno, da propada valed pomanjkanja hrane. — Vse prebavne organe držati v redu je torej najvišja naloga in zato so toliko važnosti dobre pitne kure, in treba je samo odobravati, da toliko družin, ki jim je mar zdravje svojih članov, posebno sedaj v pomlad, pije na primer znani Planinka — čaj Bahovec, o katerem je znano, da je sestavljen iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč.

mo se tega, čim več nas bo, čim bolj bomo kupovali vse le v naši zadrugi, tem ugodnejše bodo cene, tem več koristi bomo od zadruge imeli. Zadruga je in mora postati naša gospodarska bodočnost. Na članih je, da ji pomagamo, do česa večjega vpliva in moči, zato jo podpirajmo brez izjeme vsi. Vsem članom priporočam, da izrabite nizke cene, ki so določene za velikonočna praznike, in želim vsem vseelo veliko noč. — Kmet odbojnik.

Razno

(Planina pri Raketu.)

Z vso vneto se tudi mi ob meji pripravljamo na evharistični kongres. Polagamo važnost zlasti na duhovno pripravo. V ta namen nam služijo cerkveni govori, posebno izredna priprava pa nam je bila sv. misijon, ki smo ga obhajali s tolikim sijajem in upamo tudi uspehom v mesecu marca. Prelepi so bili dnevi sv. misijona, hvala zanje gospodom misijonarjem in domačemu gospodu župniku. S sv. misijonom smo tudi združili proslavo 1900 letnice Odršenja in proslavo 20 letnega dušopastirskega delovanja našega gospoda župnika med nami. — Naš trg je nenavadno oživel po prometu z lesom. Voz za vozom — kar v kolonah — hiti preko državne meje v Italijo, celo iz daljave Vranke. Takoj onstran meje se težko obloženi vozovi raztovarjajo, les se naloži na ogromne tovorne avtomobile, ki ga potem odpremiijo preko Postojne v notranjost Italije. Pravijo, da je ta način izvoza hitrejši in cenejši. Ko to gledamo, se nam zdi kakor bi se hoteli vračati stari zlati časi velikega prometa med Ljubljano in Trstom preko Vranke, Logatec in Planine. Le nekaj se nam pa ne zdi pravi da se les prevaža tudi ob nedeljah in praznikih, le naj bi pa ne nehalo. — Pa še to: letos se bodo dala razna javna dela. Pri nas bi bila izredno nujna poprava odtočnih jam, ki naj bi se res enkrat temeljito izčistile, prav sedaj je zato izredna prilika, če ne, bomo zopet po enodnevnem deževju poplavljeni. Naj bi se zato zavzeli odločujoči čimprej, gre za življenjske naše interese.

Novice

(Prečna)

Vašen dan za našo župnijo je bil praznik sv. Jožeta. Slovesno je ta dan sprejel v Katoliško akcijo 14 fantov preč. g. kanonik Kek. S tem je podan dokaz, da se fantje resno prizadevajo za katoliške ideale in za življenje, ki je vredno krščanskih fantov. Fantje, čest vami bodite vztrajni. — Na Matere božje praznik so katoliške organizacije

In ko ga je sodnik najbolj pestil ter ga že hotel zapreti, se je javil Buška sam. V sodnijo je prikrevsal nekoliko pijan, toda ne, preveč, samo toliko ga je spil, da se je lažje obdolžil.

Ko je vstopil, ga je hotel sodnik zapoditi, pa se mu je do tal priklonil, se priklonil in takoj dejal, da je on požigalec.

Zdaj ga je sodnik takoj rad poslušal. In prišel je na dolgo in široko pripovedovati, da je bil tisti dan pijan in siten kakor podrepna muha, da so si ga oberavci malo prevedi privoščili in se norčevali z njega, da ga je Bočkajev Jože vrgl po hrbtu kakor otep elame in se je iz tega rodila maščovalna misel v njegovih zamaglenih pijanih možganih. In zato je šel in je res zažgal vinski hram. Naposled je povedal, da ga je sodil in kaznoval Jože sam, zakar mu pač pritiče pravica, ker je bil hramček njegov. Kaznoval ga je pošteno, kajti od vsake strani mu je pritisnil tako zasušnico, da je pri eni zagledal mesec, a pri drugi pa kar sonce. Zato mu je pa Jože vse odpustil in sta se poravnala. Na ta način pač njemu, Buški ne more nihče prisoditi kake kazni, še manj pa poštenemu Joži, ki je bil ves zaljubljen v tisti svoj vinski hramček na gorici.

Torej predlagam, da naju spoznate za nedolžna in naju spustite kar domov! je zaključil berac in se spet globoko priklonil. Nato se je vojaško vzravnil, strepo pogledal sodnika in čakal njegove besede.

Sodnik se je nasmehnil, si popravil svoja črna obrobljena očala in povedal Buški, da je dobro in prav, ker mu je Jože odpustil in da je še lepše, ker je se Buška kar sam javil, kajti krivično bi bilo, če bi Jože moral po nedolžnem sedeti v ječi. Vse to, da bodo upoštevali, kadar bodo naložili njemu Buški zaslužno kazno,

kajti kriv je vendarle, čeprav je preprčan, da je že zadostil pravici, saj sme kazno deliti samo sodnija, ne pa Bočkajev Jože, ki je sicer pošten in dober fant.

Buška je poslušal in hotel nekaj odgovorjati, pa ni bilo časa. Zato se je spet po vojaško vzravnil, ko je pristopil ječar in ga mrmraje povabil s seboj na ričet.

»Rad imam tudi ričet če je le dovolj zahejten!« je zagotavljal berac ječarju, in očinil ga je s črepim pogledom in zaročjal s ključem, da se je drobni Buška kar prestrašil, da bi ga strogi ječar naposled še ne udaril in zato je pohlevno molčal in kar smuknil v svojo celico.

Mož pa ni dolgo sedel. Sicer je bil obsojen samo na leto dni, pa je v ječi še pred obsodbo zbolel in je moral v bolnišnico, kjer je kmalu okrevljal. Ker je bil bolehen, so ga pri vzkljeni sodnji obsojili samo pogojno. In tako je kmalu spet prišel nazaj v domačo vas.

Prav tiste dni, ko se je Buška vrnil domov, je Bočkajev odhajal in se poslavljaj od svojega rodnega sela. Berac je takoj zvedel, da Jože odhaja in kar dirnilo ga je, kajti takoj je zaslučil, da je tudi on nekaj kriv, da mladenič zapušča svojo koč.

Buška je nekaj časa okleval in cincal po vani ter nestrpno drgnil svoj višnjevi nos. Ker pa je vedel, da Jože kmalu odide, se je kar nasmehnil k njemu, čeprav mu je smrdelo kakor bi duhal dehorja. In že jo je prisekal v bajto. Ko je vstopil, je bil Jože v veži in si je kupal na ognjišču akromno kosilec.

»Ee, viš ga, kaj pa je tebe princalo? Vsakega drugega bi preje pričakovali! Ker si že tu,

pa sedi, boš lahko zajel z menoj, saj vem, da nisi preveč sit!« ga je pozdravil mladenič, ko ga je pogledal.

Buška je že premišljeval znanj, kaj bo Joži rekel, pa mu je vse splahnelo pred njim. — preprosto prijazno besedo. Zato je govoril popolnoma drugače in sam ni vedel, da bo tako govoril:

»Veš Jože, hudo mi je, odpusti mi! Bil sem pač pijan. Saj mi zavoljo hramčka ni tako težko, čeprav vem, da nisem prav ravnal, ker sem ga zanetil, ampak zavoljo tvoje matere mi je zdaj hudo. Bila je dobra ženska, zlata duša! Če je le mogla, mi je kaj dala v bogajme. In ko je bila še mlada? Ti ne veš, kakšna krasotica je bila in vsi smo jo radi videli. Ostala pa je poštena in zvesta. Nikoli ne pozabim, da sem se tisto noč potem, ko sta bila oklicana jutraj s tvojim očetom, valed same žalosti napil do nezvesti, tako hudo mi je bilo. Ljubil sem jo, a nikoli ji nisem tega povedal, prevržena se mi je videla in prečista. Zdaj pa vem, da sem tudi nekaj kriv, da ti odhajš, ona, tvoja mati bi bila žalostna. In njejih solz bi ne mogel videti! Ostani doma, Jože!«

Sklonil je svojo sivo glavo: »Vedel sem, da ti je hramček dragocen spomin na njo, pa sem grešil in ga vpepelil. To me peče. Da, pijača, prekleta pijača!«

Jože ga začuden in pomilovalno pogleda. Takoj se mu berac zasmilil, saj vidi, da ima tudi ta starec čuteče srce. Lahno ga potreplja po rami:

»Potolaži se, mora še tako bitil! Odločil sem se in zdaj grem! Ni bilo lahko, toda zmagala je misel na tujino. Nikar se ne begaj! Vem, da si tudi ti že mnogo prestal in da nisi imel sreče, tako ljudje so pa zagrenjeni.«

prilavile našim materam nekaj razvedrila v hvalnost. Matere so bile zelo vesele. — »Nova bolezen« ima mnogo plesa. Malokatera hiša je še, da bi te bolezn ne okusila. Dobro je, da se vsaj v nekaj dneh poslovi. — V Zalogu je umrl dober krščanski mož in priden gospodar Turk Jože. — V Podgori pa se je poslovila od tega sveta Springer Ana, zelo skrbna mati. Bog daj vsem nebasa.

Smrtna kosa (Košica)

Globoko je pretresla našo vasico smrt Alojzija Blaznika, p. d. Topoletovega, ki je zamenjal pomoči v bolnišnici v Ljubljani in so ga starši vzeli težko bolnega domov, da bi vsaj doma počival v domači zemlji. V cvetu mladosti, starega 26 let, je iztrgala dobrega sina objemu staršev teška pljučna bolezen. — Dolgočasno je v naši osamljeni vasi, le par hiš je blizu skup v težko dostopnem hribovitem kraju, sedaj bo pa vsem še bolj dolgočasno, ko ne bo več dobrega, tako vernega in blagega Lojzeta. — Da bi merodajne oblasti vsaj malo olajšale življenje tukajšnjim ubogim ljudem s tem, da bi zgradile cesto za »Savoc«. Kako je težko za bolnike, ki jih vozijo težko bolne po razdrpanih kolovozih, kako težko kmetom spraviti blago v Zagorje na trg, kako nevarno pozimi, ko smrtne nesreče niso redkost. — Obljubimo, merijo, mi tu pa trpimo in čakamo — boljšega življenja.

Rajši tujec kot domačin!

(Sv. Jakob ob Savi.)

Te dni se je vršila licitacija za novo ograjo pri tukajšnji šoli. Med drugim je stavil solidno ponudbo tudi domači podjetnik betonskih izdelkov g. Gostinčar iz Pšate, ki pa jo je predsednik tuk. šolskega odbora preko vsega odbora odklonil in oddal delo tujemu podjetniku. Ob tej gesti si dovolimo vprašati g. predsednika po Pečnikarja, če ve za geslo narodne odbrane, ki pravi »svojci k svojim«.

Iz bojevnikiških vrst.

(Leskovec pri Krškem.)

V veliko zadoščenje nam bojevnikom je glas, ki gre po celi deželi, da vsi slovenski bojevniki odločno odklanjajo sklepe, ki so jih generali pri OIO v Ljubljani naredili glede udeležbe bojevnikov pri skupščinskih volitvah. »Boja mora ostati nepolitična organizacija. Vodilni gospodje od »Boja« so se na svojih zborih borili za demokracijo. Naj

bodo demokratični tudi v domači hiši in naj ne prezirajo volje ogromne večine članstva. Isto velja tudi za one naše voditelje krajevnih organizacij, ki so si nekako sami pomagali s pomočjo centrale na površje, pa sedaj ne sledi željam članstva. Koliko imajo taki voditelji veljave, se bo lepo videlo pri volitvah in pa kadar bodo zopet pobirali članarino. Leskovčan.

Novice.

(Št. Rupert na Dol.)

Prav čudno se mi zdi, da ni nobenih novic iz naše doline. Saj imamo vendar precej Domoljubovih naročnikov, čeprav nas mori ta salameška kriza. Seveda nimajo še vsi te grozne bolezni. V naši dolini jih je še precej, ki je ne poznajo. Ampak, ti se še najbolj hudujejo nad njo. — Prosv. društvo se kaj živahno giblje. Ni nedelje brez kake prireditve, nastopajo fantje, dekleta ali Marijin vrtec. — V nedeljo 31. marca smo imeli zadnjo svetoletno procesijo, k najvišji podružnici sv. Barbari na Okrog. Udeležilo se je veliko število ljudstva. Obenem so g. župnik blagoslovili križ v spomin evhar. kongresa, nato so imeli krasen govor, po govoru pa je bilo ljudsko petje. Križ je visok 25 metrov in se bo videl skoraj po vsej naši dekaniji.

KLOBUKE

v najnovejših barvah in oblikah dobre kakovosti ter razne športne čepice, tudi v bogati izbiri po nizkih cenah

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov in čepic
LJUBLJANA, STARI TRG 14

Solidna postrežba

Sprejemajo se popravila

V obrambo časti

(Ježica)

V okrožnici OIO z dne 30. marca t. l., št. 15, je deset članov OIO obdolžilo poleg drugih gospodov tudi mene, da sem zlonamerno izdajal vzemirjače okrožnice na skupine ter, da sem razburjal in hujskal skupine in napovedoval boj Boju. Te klevete so tako težke, da moram v svojo obrambo reagirati nanje. Deset gospodov od OIO, ki so podpisani na omenjeni okrožnici, me enostavno, ne da bi imeli za to najmanjše dokaze, dolži de-

jani, ki jih nikdar nisem storil. Ne gospodje, ki so podpisani, ne kdo drugi mi ne more očitati, še manj pa dokazati niti enega dejanja, ki se mi očitajo v okrožnici. Kdor pa nekaj trdi, kar ni res ter s tem bližnjemu krati dobro ime, je ali zloben ali nepoučen o stvari. Gospodje, vi, ki se vas tiče, vi trdite v svojih okrožnicah in »Prelomu«, da pišete in govorite samo čisto resnico, tako pošteno kot mislite, kaj naj vam na to rečem? Ali je pošteno in možato jemati dobro ime? Ali je pošteno in možato javno nekoga obrekovati in osebno napadati brez povišja? Ali je pošteno in možato dolžiti nekoga slabih dejanj, ki jih ni storil? Kako naj imenujem človeka, ki se poslužuje takih dejanj? Ne, to ni pošteno, ni možato, ni združljivo s človeškim dostojanstvom! — Dobro ime vzeti je lahko, a težko istega vrniti! Vi, ki se vas to tiče in ste storili meni krivico, vi ste dolžni pred Bogom in svojo vestjo to popraviti. Gospodje, vi boste biti voditelji slovenskih borcev! Kdo vas more še podpirati, če se pa poslužujete dejanj, kakršne sem gori navedel, ki gotovo niso častni! Zakaj me napadate, zakaj obrekujete? Zelo, zelo se motite, če mislite, da si boste na tak način pridobili zaupanje med ljudstvom. Ako ne popravite krivice, ki ste mi jo naredili na mojem dobrem imenu v posebni okrožnici ali »Prelomu«, potem mi ne preostane drugo kakor da vložim tožbo radi žaljenja časti proti vsem podpisnikom omenjene okrožnice. To pa se mora izvršiti ali v okrožnici na vse skupine do 14. t. m. ali v 15. št. »Preloma«. Gospodje! To vam narekuje tudi moralna dolžnost! — Ježica, dne 7. aprila. Subelj Ignac.

Šentvidski popotnik.

(Št. Vid — Višnja gora.)

V Št. Vidu se pogovarjamo o volitvah. Pravijo, da ne manjka kandidatov. Obetajo volivcem vse mogoče dobrote; da bodo prestavili kolodvor v Št. Vid, da nam bodo davke znižali, da bodo ceno živini zvišali, zid, ki zapira pot naši živini v Italijo, bodo pa kar podrli. Ne vem, ali kandidati res želijo vse dobro nam ali sebi? — Oni dan sem jo mahnil v Višnjo goro, v tisto hišo, kjer jim vedno manjka denarja. Šel sem čez Mleščevo. To ime je zapisano na vseh hišnih številkah. Hišni posestniki pa se tega imena menda sramujejo, zato imenujejo svojo vas Ivačnovo gorico. Ali imajo Mleščevci, kako zaslužno Ivačko, da po njej imenujejo svojo vas, ne vem. Na Mleščevem sem videl tudi »pogori-
(Nadaljevanje na st. 199.)

»Da, da prav imaš! Srečen res nisem bil nikoli. Nisem sam povsem kriv, da sem strmo glavljal tako globoko! Poglej! Izulil sem se za čevljarja. Kočo sem imel tam doli v dolini na močviri. Pa mi jo je zemlja pogoltnila kakor ribico. Prišla je divja povodenj, pravi vesoljni potop. Močvara se je kar razlezla in moja bajta je zginila v nji. Bog nas varuj, kar zijal sem, kaj takega pa še ne! Pridem proti domu, hočem v kočo, a kočo nikjer. Ko stojim do pasu v blatu, prileti sosed in me povleče z dolgim kolom nazaj ter pove, kaj se je zgodilo. Tedaj bi bil kmalu zblaznel. No, bil sem še mlad in čvrst. Prijatelj, ki sem ga imel v mestu me je povabil, naj pridem k njemu za pomagat. Vse bi bilo dobro, a kaj, ko nisem mogel iti. Iz tega kraja nisem mogel, iz svoje rodne vasi. Pogoltnila mi je kočo, vendarle sem ostal, kajti prerad imam svoje rodno selo. In če bi vedel, da bo nekega dne pogoltnilo močvirje tudi mene, bi ne šel nikamor. Samo enkrat sem bil nekaj tednov z doma, pa sem mislil, da moram umreti samoga koprnenja. In potem sem delal svoj obrt, pomagal pri kmetih in se staral. Odkar mi je vzelo kočo, nisem imel več pravega veselja do dela. Ti ne veš, kako sem bil navezan na njo. In če bi jo imel, bi bil še danes drug človek. Škoda, da nisem šel v mesto! Moj prijatelj je umrl kot čistlan mojster in lepo premoženje je zapustil. Toda, kaj hočem! Držalo me je tukaj in me še vedno drži. Z doma ne morem. Kakor s kleščami me priklepa sam tajna sila!

Premolknil je, pokimal in nadaljeval:

Brez teh krajev in teh goric bi moral umreti, čeprav niso moje. Vsako jesen mi je, da v ajami pričnem potivati.

Da, pomlad v teh goricah! Moje srce po-
stane prerajeno, sam svetljava je v njem. Ka-

kor kapelica je beleča se vrhu griča. In že se lahko oglasi v meni kakor bi zabnel domači zvonček. In prisluškujem v sebi in sem srečen ter postanem vesel. Moja dobra vest je to. Za veliko noč se v meni preda in me živigne. Pobožno se nupotim na žalostno goro na božjo pot. Tedaj se vsega resnično kesam in otresem se vseh slabosti, želim postati zares dober in pravi človek. Včasih vzdrižim dolgo, zelo dolgo! Enkrat sem vztrajal kar pol leta. Pomislil! Pol leta nisem poskušal! Kapljice žganja, ne vina! Pol leta je zmagalo v meni vse dobro! Večkrat me je žgalo, da sem si mislil, da ima v sebi pravo Saharsko puščavo, saj veš, kaj je grešna navada in kako je hudo, če je človek že pod sodom skoraj doma! Toda zmagoval sem, trpel in se vical. Naposled me je spet zmagalo. Skušnjavec je bil močnejši. Da bi bil preje pijan, sem se napil kar spiritovega žganja in obležal kakor klad. Prespal sem mirno jesensko noč zunaj na polju in tisto noč bi bil skoraj zmrazil. Pa saj veš, da se bi rohovina ne strga, čeprav tolčeš s kamnom po nji!

Da, da, hudo je če pomislim, da nimam svojega doma in zato me skušnjava premaga, zato nimam moči, ker se nimam kam opreti! Verjemi mi! Ta bolečina me grize dan na dan. Če bi bil v svojem, bi bilo pač drugače!

Jože kima in zamišljeno strmi predse. Porodila se mu je misel, ki se je ne more kar otresti, čeprav se mu je sploščka videla neumestna.

In spomnil se je na mater, ko je gledal sirotnega Buško pred seboj. Kaj bi bila ukrenila ona?

Še je dremil nad svojo mislijo, a potem je hitel:

»Vidim, da nisi tako slab človek, le če si vinski, si ves neumen, neroden in zares siten. Veš, kaj mi je padlo na um? Kar nepričakovano me je objela misel, ki se je ne morem znebiti! Kaj, če bi ti prevzel mojo bajto dotlej, da se vrnem? Plačal mi ne boš nič. Sam svoj gospodar boš. Tu boš stanoval, pazil na red, obdeloval travnik in njivo ter redil kravico, na katero moraš posebno paziti, saj je v nji kos premoženja! Nekaj mleka prodaj, a drugo porabi sam in živel boš. Toda paziti moraš na svoj svet, na to mojo zemljo, da mi je kdo ne skruči in ne premakne mejnikov! Saj veš, kako se bojim za njo! Vиноgrad sem že dal v najem, a tudi nanj pazil, da mi kdo ne prične segati vanj in si ga lastiti!«

Jože neha, se ozre v prosjaka in se mu glasno zasmije. Starec ga začudeno gleda, odpira usta, kaže svoje gnile zobe, mežika in ne more razumeti. Počasi šele izjeclja:

»Fant, za božjo voljo, neha! vendar! Nikar se ne norčuj z mene siromaka, prosim te! Da bi meni vse to zaupal, ne more biti res! Veš, res sem zaslužil, da me zaničuješ, ampak ti je vendarle preveč!«

Mladenec se glasno zasmije in ga potroplja po rami, da se Buška kar skrivi:

»Bodi no, resno mislim in se ne šalim! Nikar ne misli da se bom tako norčeval iz tebe! Kar v roke mi daj, pa sva domojena! Samo nikar se preveč ne zgubljal v pijači. Prevzemi mojo bajto in kakor lastni dom, naj ti bo! Morda boš laže pogrešal svojo kočo, če boš tu vladal po mili volji? Le škoda mi ne delaj!«

»Jože! Če to resno misliš, te ne bom nikoli pozabil!«

»Seveda resno! Norčeval se ne bom, tak brezsrčnež vendar nisem!«

(Dalje prihodnjik.)

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Največje pomanjkljivosti izkazuje osnovno šolstvo. Ker Rusi sploh nimajo veselja do učiteljskega poklica, vlada tam silno pomanjkanje usposobljenih učiteljev. Ze carska Rusija je vzgojeslovje silno zanemarljalo in n. pr. učiteljskih šol v našem zmislju sploh ni poznala. Ustanovili so jih šele boljševiki, poleg tega pa še celo vrsto visokih šol za znanstveno proučevanje raznih vzgojeslovnih vprašanj, toda namesto v načrtu petletke predvidenih 63.000 gojencev so jih imeli leta 1932 komaj 25.000. Zato si pomagajo z odsluženi vojniki, ki dovrše v to svrhu kratke tečaje in z različnimi drugimi učitelji brez vsake usposobljenosti. Mnogi so sami napol nepismeni, svojo slabo plačo dobivajo jako neredno in celo glede prehrane so jih šele l. 1931 izenačili z delavstvom.

Slično je s šolskimi poslopji in z učili. Gradbenega načrta za nove šole so do l. 1932. izvršili le 64%, na tisoče šol je ostalo nedozidanih, a v dovršene so le prepogosto namestili stvari, ki nimajo s šolo ničesar opraviti. Glede na to je nameščenih v enem poslopju večkrat po več šol, zaradi česar mora biti pouk tudi jako skrajšan. Ena šola ima pouk dopoldne, druga popoldne, tretja pa zvečer. Preskrba učencev z učili je najslabša. Samo v prvi polovici l. 1932. so izdelali premalo 200 milijonov zvezkov, 45 milijonov svinčnikov, 57 milijonov peres itd., a tudi njih kakovost je najslabša. Načrta glede izdelave šolskih zemljevidov je bilo izvedeno le 18%, le šolskih knjig so dotiskali toliko, kolikor je predvideval načrt (namreč 45 milijonov), vendar se je še tedaj dogajalo, da je imelo po 5 do 15 učencev po eno samo učno knjigo.

S to strašno prenapolnjenostjo šol, s preobremenjenostjo nesposobnih učiteljev in s pomanjkanjem učil se je družila še že spredaj omenjena demagoška notranja ureditev šol. Absolutni gospodarji šole so bili otroci sami, organizirani v »šolske republike«, ki so jih vodili komosolci, a učitelji so bili napram njim brez vsake moči. Ker je bil vrhovni cilj boljševikov vzgajati kolektivnega človeka, tudi izpričevali niso izdajali učitelji, temveč kolektiv kolektivu, to se pravi, šolska republika sama jih je izdajala celemu razredu skupno.

Da v taki »šoli« ni moglo biti nobenih uspehov, je več kot razumljivo. Glede na to so bili boljševiki končno prisiljeni pomesti a svojo lastno demagogijo, ki je trajala dolgih 15 let in so dne 19. septembra l. 1932. izdali dekret o popolni notranji preureditvi šolstva. Zepoleti l. 1930. so najprej uvedli splošno šolsko obveznost, ki je dotlej Rusija ni poznala, z reformo iz l. 1932. so pa šolsko obveznost uredili tako, da naj bi kmetijski otroci dovršili vsaj štiriletno osnovno šolo, mestni pa poleg te še srednjo in visjo šolo. Tako je bila uvedena za kmetijske otroke štiriletna, za mestne pa nekaka desetletna šolska obveznost. Vsaj osnovno šolo obiskujejo sedaj skoro vsi otroci SSSR (okroglo 20 milijonov) in so v tem pogledu boljševiki svoje delo dovršili, saj je bil že l. 1932. šolski obisk po mestih 100%, po kmetih pa 70%. Šolsko leto se začneja s 1. septembrom, ter konča med 20. majem in 30. junijem. Po mestih je na vsakih pet šolskih dni po en prost dan, na kmetih pa na vsakih šest. Zimske počitnice trajajo od 1. do 15. januarja, spomladanske pa od 20. do 31. marca. Pouk se prične ob poldevetih zjutraj. Izpričevala izdajajo odslej učitelji sami vsako polletje, vsi učni predpisi so jako poostreni, gospodarstvo »šolskih republik« je odpravljeno, veljava učiteljev vzpostavljena in v šole zopet uveden nekdanji »meščanski« red. Zadnje čase so uvideli tudi nezmislensko vtpanja marksizma že v osnovnošolske otroke in so zato to jako omejili.

Srednje šolstvo (t. j. prave srednje in t. zv. »visje« šole) je prav le nadaljevanje osnovnega šolstva in med obema v SSSR ni one ostre ločitve, kakor pri nas. Vse kar smo povedali glede osnovnega šolstva, velja v polni meri tudi za srednje šole, ki so zavzele silen obseg, saj se je število učencev od l. 1914.

do 1933. skoro podveeterilo (dvignilo se je od 564.000 na 4.676.000), a njih bližnji cilj je, da obiskuje srednje šole sploh vsa mladina po vseh mestih—ko dovrši osnovno šolo. Vanje je bil vnovič uveden najstrožji red, študij dijakov se strogo nadzoruje in uvedene so zanje tudi jako stroge izkušnje. Popolnoma so preuredili že v zadnjem času tudi pouk zgodovine in zemljepisja, kajti namesto zgodovine se je poučevalo doslej prav za prav družboslovje, a o tujih deželah dijaki niso imeli pojma. Seveda je pa slej ko prej cilj boljševikov vzgajati v šolah tudi dobre komuniste, zato snujejo po vseh šolah cele množice sportnih, političnih, kulturnih ter brezbožniških klubov in v izpričevalih se posebno močno upoštevata tudi izvenšolsko delo dijakov po teh boljševiških organizacijah. Da jih odvrnejo od vsake osamelosti in z njo združenega lastnega razmišljanja ter jih čim bolj vključijo v kolektiv, jako podpirajo tudi skupne zabave (zlasti ples) učencev in učenk, kamor učitelji in starši sploh nimajo dostopa. To povzroča seveda strašno spolno razbrzdanost mladine in vkljub temu, da povsod jako propagirajo preprečevalna sredstva za spočetje, najdemo po sovjetskih srednjih šolah na tisoče in tisoče 14- do 18 letnih mater.

Prav posebno buren razvoj so pa doživljale v povojnih letih ruske univerze, ki so v prvih revolucionarnih letih strašno trpele. Večina vseučilišnih profesorjev je bila pobita, izgnana iz države, pregnana v razna taborišča, ali je pa propadla v bedi. Skoro vseh 35 univerz iz dobe carizma je bilo zato uničenih ter so ostale brez profesorjev in dijakov, a boljševiki jih tudi niso hoteli oživeti, ker so bili načelni nasprotniki učne svobode in so gledali v »meščanskem« znanstvu svojega smrtnega sovražnika. Šele za časa Nepa so spoznali uničujoče posledice svojega divjanja in obenem so spoznali, da so brez resnega znanstvenega dela tudi vsa njih gospodarska prizadevanja brezplodna. Zato so začeli vnovič izkopavati izpod razvalin visoko šolstvo in so postavili do l. 1926. na noge 70 visokih šol a 153 fakultetami. Seveda je pa imelo to visoko šolstvo popolnoma različen značaj od nekdanjega. Nekdanje fakultete so sploh odpravili ter pospeševali predvsem »fakultete družabnih znanosti«, a vse drugo znanstvo so vklenili v marksistični prisilni jopič. V prvem poldrugem letu so se šolali vsi visokošolski dijaki skupno, kjer sta se jim že vtepala v glavo predvsem politika in »znanstveni« materializem, nato so se pa dijaki specializirali lahko na gospodarstvo, pravo, jezike in na slovstvo, socialno vzgojeslovje, statistiko ter na muzejsko in kulturno znanost. To specialno šolanje je trajalo po tri leta. Uspehi teh boljševiških visokih šol so bili uničujoči, kajti na eni strani je bila že predizobrazba visokošolcev popolnoma nezadostna (na univerze so sprejemali tudi absolvente raznih delavskih tečajev), na drugi strani so bili pa tudi univerzitetni »profesorji« navadno brez najnujnejše usposobljenosti. Glede na to so že po par letih to visoko šolstvo vnovič popolnoma preuredili. Razbili so zopet enotnost visokih šol in izločili iz njih na eni strani nekaj samostojnih visokih šol za gospodarstvo, za pravo itd., na drugi strani so jih pa zopet razdrobili v samostojne fakultete za socialno gospodarstvo, za kulturno zgodovino, za medicino, za industrijsko tehniko, za poljedelstvo itd.

V naslednjih letih se to preurejevanje ni ustavilo. Polagoma se je vsaj zunanja organizacija visokih šol vnovič skoro popolnoma približala silnemu slovstvu po »kapitalističnih« državah in danes imajo tudi na Ruskem vnovič akademije, tehnike in običajne univerze, ki so od l. 1933. razdeljene zopet v 4 fakultete (fizikalno-matematične, biološke, kemične in geološko-geografske) z dekani na čelu. Kako silno se je to visoko šolstvo v zadnjih letih razvilo, nam dokazuje dejstvo, da se je število vseh akademij, tehnik in fakultet dvignilo od 130 na 676 l. 1933. Porazdeljene so bile po vsaj SSSR, kajti boljševiki upoštevajo v enaki meri manjša podeželska mesta, kakor velika središča. Tudi število učnega osebja na visokih šolah je tekem prve petletke zrastle od 19.000 na 54.000, a njih plača je znašala l. 1929. vkljub silni draginji navadno komaj 90—150 rubljev mesečno.

(Nadaljevanje.)

RAZNO

Slavkati so začeli leslati delavci družbe »Slavk« v Pakracu, ker jim družba neče priznati skupne pogodbe in ker jim plačuje tako nizke meze, da te ne zadostujejo niti za prehrano delavcev.

100 milijonov notranje posojilo hoče razpisati avstrijska vlada. Večji del posojila bo porabljen za razna javna dela v svrhu omejitve brezposelnosti.

80 oficirjev, med njimi tudi nekaj generalov so zaprli na Irskem, ker so pomagali pri nedavni slavki izvoznikov.

Velika razprava proti 21 socialnim demokratom se je pričela te dni na Dunaju. Zagrešili so veleizdajo, ker so menda pripravljali vojaški udar.

Izredni kongres belgijske socialne demokratske stranke je odobril vstop soc. dem. voditelja Vanderveldeja v belgijsko vlado.

Oblačila za reveže marajo otroci po 1 uro na teden plesiti v belgijskih ljudskih šolah.

Združiti se hočejo francoski socialisti in komunisti.

Umrli je Pierre Renaudel, eden najuglednejših voditeljev francoske socialistične stranke.

Popoln razkol je nastal v romunski kmetijski stranki na seji osrednjega vodstva stranke v Sibiu. Med pristajajo Vajde vodstva na eni in omni Mihalekeja in Mania je prišlo do težkih pretepov, da je morala posredovati policija. Se bodo živeli na račun kmetov drugi!

Po najnovejših podatkih Mednarodnega urada za delo je brezposelnih v Nemčiji 2.764.000, v Angliji 2.272.000 in v Italiji 1.011.000.

Tvornice »roboters« v Detroitu (v Ameriki) so porušili delavci. — Tvornica je izvažala v Evropo avtomate, ki so izpodirali žive delotne sile; 14 teh »robotov« čuva zakladnice Angleške banke.

Gospodinjstvo zbornice zahtevajo žene na Estonskem. — Zbornica naj bi skrbela za zaščito gospodinj ter napredek gospodinjstva.

1.456.430 mark je dobil lani od svojih številnih posestev v Nemčiji bivši cesar Viljem. Bo žel Ena petino državnega proračuna je porabila grška vlada za udnitev zadnjega Venizelosovega punta.

Novi vojni komandant češkoslovaške vojske divizijski general Kopal je bil srbski dobrovoljec ter se je udeležil bojev v Dobruži. Za svojo hrabrost je bil odlikovan s Karadjordjevo zvezdo.

Okrog 8 milijone praozidarjev ali frumazanov je v Združenih državah ameriških.

DROBTINE

Črni ali beli kruh. Po najnovejših poskusih, ki so jih delali strokovnjaki-zdravniki z mišmi, so ugotovili, da so miši, katere so hranili izključno z belim kruhom, živele mnogo manj časa, kakor miši, katere so hranili s črnim kruhom. Vsega skupaj so porabili za poskus 220 miši. Povprečna starost, ki so jo doživele miši, ki so jedle bel kruh, je znašala 52 dni, povprečna starost miši, hranjenih s črnim kruhom, pa je znašala 135 dni. Rekord je odnesla miš, ki je bila hranjena z belim kruhom s 167 dnevi življenja, osem miši pa, ki so jedle ržen kruh, je dočakalo starost nad 320 dni. Iz tega nujno sledi, da daje črni kruh mišim večjo odpornost, kakor beli kruh. Kljub temu, da ne smemo te primere prenesti na človeško življenje, je vendar gotovo, da beli kruh v človekovi prehrani ne zasluži tolikšne prednosti, kakor jo ima. V splošnem pa priznavajo tudi zdravniki, da je bolj zdrav ržen kruh, kakor pa bel.

Po pregledu, ki so ga izvršili v 6260 nemških lekarnah, živi v Nemčiji 6350 oseb, ki se odajajo moritju; med temi je 560 zdravnikov.

Mednarodni znaki na kolodvorih. Mednarodne železniške uprave se pogajajo ta čas za uvedbo posebnih znakov na postajah, ki naj bi olajšali potnikom brez znanja jezika najdbo raznih železniških naprav. Doslej so se uprave sporazumele za naslednje znake: vprašaj kaže informacijski urad, odpiri kovček carinarnico, ročni kovček garderobo, stol čakalnice, z vilicami prekrita žlica restavracije, velika posuša izhod, trije kovanci menjalnice, zapечат pisarniški ovitek pošto, roka, ki kaže na lokomotivo, dohod na peron, s palico prekriti dežnik pa shrambo za najdene predmete.

Papiga — prometni redar. V Berlinu je ušla papiga iz kletke in se vsedla na kostanj v nekem predmestju. Nihče izmed mimoidočih je ni mogel videti, pač pa je lahko vsakdo slišal njene klice: Stoj! — Naprej! — Stoj! Spočetka ni nihče vedel, odkod ti klici, ki so prinašali zmešnjav v cestni promet, končno so papigo odkrili in pozvali ga silce. Ko je eden med njimi stegnil roko po ptico, je ta zaklicala v splošno veselje: Lavra zna leteti! in je res zletela nekoliko vej višje. Vsi poskusi, da bi premeteno žival ujeli, so ostali zaman.

Občutljivi sosedje. — V novi občinski hiši je nedavno prišel k samostojni starejši dami uglaševalec glasovirjev. Dama: Jaz vas vendar nisem kletila. — Uglaševalec: Vi ne, ampak vaši sosedje.

Pobvalila se je. — Mož: Kakor vse kaže, zna nova kuharica prav dobro kuhati! — Žena: Veš, malo sem ji pomagala! — Mož: Tako, no pa je kljub temu kosilo še dobro!

Moderna dekleta. Zakaj kupujete hčerki narejene srajce? Kupili bi si platno, da bi si jih sama naredila. — Saj sem že poskusila, aži veste, kaj mi je odgovorila? Dejala je, da se platna dovolj nagleda v kinu.

Novo presenečenje!

V ponudbi vsem onim, ki nimajo sredstev za nabavo dražjih oblačil.

Velika noč je pred vrati, ponudba je še tukaj, vsak se od tej prilike po možnosti radi prenoči.

V ponedeljek, 8. aprila smo otvorili v Ljubljani, Prešernova ulica 21 (nasproti glavni poštni oddelku za čistočo, v kakovosti zelo dobre TIVAR obleke. Vsakemu ho dano možnost, obliči sebe in svojo družino napreduje in zelo solidno.

Vhod v ta naš novo otvorjeni oddelku za renejše TIVAR obleke je skoti vrta na dvorišču.

Moške obleke iz dobrega blaga (kofa)

Otroške obleke iz dobrega blaga (kofa)

Moške bluze (pamparce) zelo dobro blago

Damski plašči, dobro blago, lep kroj, od

Moški Hubertski — nepremotljivi

Ženski Hubertski — nepremotljivi

Otroški Hubertski — nepremotljivi

Nasi Hubertski-plašči so sliki, ki se izdelani po

posled. patentu št. 764431. In izposredovanje hubertsk-

niški in so valovi tega parastirano nepremotljivi. Za

vsak komaj zahtevajo planeno jamstvo v naših pro-

dažnilih.

TIVAR OBLEKE.

Izdavatelj: Dr. Gregorij Pečjak

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebljine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov odzroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pšenične slame

prodam 1000 kg. Jenko Andrej, Zapogo št. 23, p. Smlednik.

Posestvo z vsemi poslopji in orodjem, 23 ha zemljišča se prodaja nezadolženo iz prošle roke. Naslov v upravi Domoljuba pod števil. 3986.

Najboljše obleke,

hlače, perilo itd. kupite zelo ugodno pri Preskerju. Sv. Petra c. 14. Ljubljana.

Malo posestvo prodaja Resnik Franc Loke 4, sestoji iz gospodarskega poslopja, vrta, njive in gozda. Posestvo leži ob cesti v Loškovec št. 116. Prodaja se vrši 15. aprila t. l. na licu mesta.

Čebulo, lepo, zdravo, kupujem. Ponudbe z navedbo cene in količine na Franc Slamič, Ljubljana.

Hiša z njivo, vrtno in solinčni legi na prodaj blizu Mirno. Oglaš: Josip Arko, Ribnica, Dolenjako.

Stružnico za železo in različno klinkerovo železniško orodje kupi tovarna Loize Kanc. Mengeš.

Kovaškega vajenca z vso oskrbo v hiši, sprejme takoj Matija Ogrin kovaški in podkovni mojster. Sodražica.

Hiša prodam v Kamni-gorici na Gorenjskem, cena 18 000 Din. Ponudbe na upravo pod »Ugodno« št. 3982

Zadovoljni goste

ako za Velikonoč naročite čevlje pri Jerneju Jeraju, Zapogo št. 10, p. Smlednik.

Posebne malinike, brusarjine dobite na obročna odplačila pri »Tehnac, Ljubljana, Mestni trg 25 Sprejemamo potnike!

Posestvo napredaj.

V Zabnici pri Škofji Loki je napredaj lepo posestvo: hiša, gospodarsko poslopje, ca 14 ha zelo rodovitne zemlje, 6 ha leži tik ob hiši, vrt in njive, 6 ha je po večini zaraščenih gozdov, ostalo travnik. Več se poizve pri Francu Juvanu, Ljubljana, Šmartinska cesta 26.

Kmetiči mlin prodaja Grčar, Studence 1., p. Dob pri Domžalah.

Hlapca, mlajšega, posrejenega sprejem Vavpotič, Ornuče 46 pri Ljubljani.

Fanta, 16 do 18 letnega, sprejem. Bevk 42 pri Vrhniki.

Dekle, pridno, pošteno, vajeno kmečkih del, sprejem takoj. Složice 7 pri Ljubljani.

Dekle, pridno, pošteno, za vsa kmečka dela, sprejem Jakob Bitenc, Podgora št. 4, St. Vid nad Ljubljano.

Bravo težko, 9 mesecev Dravljice 27.

Mizararskega vajenca z vso oskrbo sprejem. A. Kocijančič, mizar. Žužemberk.

n Vodice. K. Akcija ponavlja misterij »Slehorniki« na svetno nedeljo, 14. aprila.

Posor goslinarji, gospodinj, neveste itd. Preden kupujete belo ali sivo tkanino za namizno, posteljno in tovarno perilo, zahvalite vsoce (brezplačno) od tvrdke Pavla Stranaka, tov. zaloga, Trile. Vata in prodava tudi vedno v zalogi. Najnižje cene! En sam poskus Vas prepriča o kakovosti blaga.

Zahvala.

Tem potom se najlepše zahvaljujem **Vzajemni zavarovalnici** za izplačilo požarne škode, nastale na mojem poslopiju v Grdunih pri Vinici. — Priporočam ta naš domači zavod ter smetam za svoje dolžnost, vsakega naprednega slovenskega gospodarja opozoriti, da se zavaruje pri **Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani.**

jure Požek.

Urednik: Jože Košček

Ni lepšega dekleta, kot je Slovenka v narodni noši

Blago za narodne noše vedno na zalogi pri

A. & E. Skaberné Ljubljana

Hvaljevredne odredbe. V Parizu je v moči odredba, da nosijo slepci bele palice, kar naj bo znamenje vsem avtomobilistom in potnikom, da se umaknejo. Pravtako imajo slepci tako zvane karte prednosti, na podlagi katerih uživajo v vseh uradih, pri uličnem in železniškem prometu, prednost pred vsemi potniki. Po novem pa uživajo iste pravice tudi one žene, ki imajo otroke. Vsaka mati dobi karto prednosti in mora policija v vsakem slučaju najprej taki materi stati na strani. Tudi v avtobusu in na cestni železnici ima ona pred vsemi pravico do sedenja; prav tako v uradih pride prva na vrsto. Vse to pa radi tega, ker taka mati ne sme biti dolgo odsotna radi majhnih otrok, ki čakajo doma. Take odredbe bi se morale uveljaviti za matere vseh držav.

Za žganjekuho branje fige, rozine in slive oddaja po ugodnih cenah **FRAN DOBAČNIK d. z o. z., Ljubljana, Tyršova cesta 33. Javna skladišča (Balkan)**

Neki mož, ki je imel strašno hudo in jezikavo ženo (kar se seveda je redkokdaj pripetilo) je peljal svojega sina zapisat v mestno šolo. Sin je bil boječ in redkobeseden, zato je moral oče govoriti namesto njega. — No, kako se pišeš? — je vprašal ravnatelj. — Anton Picek, je odgovoril oče namesto sina. — Kdaj si bil rojen? — 16. junija 1922, je pojasnil oče. — Vera? — Katoliške vere. — Materin jezik? — je hotel vedeti ravnatelj. — Oče je bil v veliki zadregi. Toda na ravnateljevo vprašanje je bilo treba točno in popravici odgovoriti. In zato je popravici povedal: Dolg ko krvavi rep.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA »DOMOLJUB«?

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čuš